Handläggare
Inger Cronlund

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse VB 2017 för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Spånga-Tenstas stadsdelsnämnd beslutar följande:

1. Godkänna bokslut och verksamhetsberättelsen för år 2017.
2. Begära ombudgetering om 0,8 mnkr för vattenförbättrande åtgärder, drift.
3. Begära ombudgetering om 0,4 mnkr för investeringar i maskiner och inventarier
4. Beslutar att nedskriva fordringar om 421 945 kronor.
5. Begära hos kommunstyrelsen att ackumulerat netto 18,3 mnkr avseende resultatenheterna överförs till 2017.
6. Godkänna redovisning av internkontrollarbetet 2017, bilaga 1.
7. Godkänna redovisning av genomförda verksamhetsuppföljningar inom äldreomsorgen, bilaga 2.
8. Godkänna ärendet i övrigt.
9. Överlämna ärendet till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
10. Beslutet förklaras omedelbart justerad.

Per Kjellander

Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys **4**

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål **4**

1. Ett Stockholm som håller samman 4

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor 5

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla 12

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar 17

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo 22

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla 24

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande 26

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet 28

2. Ett klimatsmart Stockholm 31

2.1 Energianvändningen är hållbar 31

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade 32

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning 33

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva 34

2.5 Stockholms miljö är giftfri 35

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund 36

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm 37

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion 38

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad 38

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva 39

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet 42

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar 42

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm 43

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika 44

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor 47

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering 50

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention 54

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld 55

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla 57

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande....60
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning 62
Uppföljning av ekonomi.... 64
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget....64
Resultatenheter....70
Investeringar....71
Försäljningar av anläggningstillgångar 72
Stora projekt som inte är investeringar....72
Ombudgeteringar....72
Medel för lokaländamål....73
Analys av balansräkning 73
Övrigt 74
Synpunkter och klagomål.... 76
Övrigt.... 78

Bilagor

Bilaga 1: Redovisning av internkontrollen 2017

Bilaga 2: Uppföljning av verksamhet inom äldreomsorg

Bilaga 3: Statistik ekonomiskt bistånd

Bilaga 4: Slutrapport klimatåtgärder

Bilaga 5: Uppföljning klimatinvesteringar

Bilaga 6: Blankettset

Bilaga 7: Agressorapport ub031

Bilaga 8: Bokslutsrapport uh018

Bilaga 9: Kvalitetsredovisning förskola 2017

Bilaga 10: Nyckeltal 2017

Sammanfattande analys

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har under året arbetat med utgångspunkt från stadens vision "Ett Stockholm för alla". För att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål har samverkan med stadens nämnder och bolag samt andra aktörer t.ex. polis och civilsamhället varit väsentligt. Fokusområden har kopplats till det lokala utvecklingsprogrammet (LUP) såsom trygghet, barn & unga, arbete & sysselsättning samt bostäder. Hållbar stadsutveckling, nyanlända och mänskliga rättigheter har varit andra viktiga områden som stadsdelsnämnden prioriterat.

Nämnden redovisar för 2017 ett överskott mot budget om 0,7 mnkr efter resultatöverföring. Underskott återfinns inom individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

För att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål "Ett ekonomiskt hållbart Stockholm" har nämnden arbetat för kostnadseffektivitet och ett nyttjande av resurser på ett hållbart sätt. Fokus har legat på att öka andelen självförsörjande hushåll och genom ett välriktat stöd få fler individer ut i arbete.

Andelen hushåll med ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet har minskat under året, från 766 i januari till 707 i december 2017. Kostnaderna per hushåll är dock alltjämt ganska hög och överstiger snittet för hela staden med drygt 10 procent. Till en viss del förklaras detta med att antalet biståndstagare per hushåll är betydligt högre jämfört med hela staden.

Satsningar har gjorts på prioriterade grupper som unga vuxna, kvinnor och individer som står långt från arbetsmarknaden.

Förvaltningen bedömer att 20 av KF:s inriktningsmål har uppnåtts under året. Inriktningsmål 1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla, 1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar, 1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo, 2.1 Energianvändningen är hållbar, 4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla samt 4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande är bedömningen att målen endast delvis uppnås. Merparten av målvärdena för indikatorerna har uppnåtts och huvudparten av aktiviteterna har genom förts enligt planering.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Stadsdelsnämnden fortsätter arbetet med att utveckla stadsdelsområdet utifrån ett socialt hållbart perspektiv. Fokus ligger på att öka tryggheten och att minska skillnader i livsvillkor. Samverkan med andra förvaltningar/bolag, andra myndigheter, civila samhället och medborgarna har utvecklats under året. Inom det lokala utvecklingsprogrammet sker samverkan på olika sätt och gemensamt arbete har påbörjats.

Årets trygghetsmätning visar att nämnden har fortsatt stora utmaningar för att öka den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet. För att nå målet *Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar* sker arbetet i samverkan med andra aktörer inom bland annat det lokala utvecklingsprogrammet (LUP) och med ett långsiktigt perspektiv. Här bidrar samtliga av

nämndens verksamheter för att nå målet.

Under året har nämnden ökat närvaron av medborgarvärdar och fältassistenter på platser som upplevs otrygga, Tensta centrum, Hjulsta Torg, Bromsten och Spånga station/torg samt Spånga idrottsplats. Parker och parklekar har rustats upp. Ett belysningsprogram och åtgärder inom stadsmiljö har genomförts. Polisen har satt upp övervakningskameror i Tensta och ökat närvaron i stadsdelsområdet.

Olika insatser görs för att främja barn och ungas uppväxtvillkor. Positivt är att andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat. Andelen förskollärare är 34 procent, vilket innebär att KF:s mål om 41 procent inte uppnås.

Utveckling av metoder för samverkan med vårdnadshavare pågår inom det lokala utvecklingsprogrammet. Förskoleundersökningen visar att det utvecklingsarbetet som pågått har gett positiva resultat och nöjdheten bland vårdnadshavarna har ökat inom samtliga områden.

Vuxna ska ges möjlighet att leva självständiga liv utifrån sina förutsättningar. Det förebyggande arbetet för äldre, personer med funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa är prioriterat. Inom socialpsykiatrin har boendefrågan och boendestödinsatserna varit fortsatt prioriterat liksom ökad möjlighet till sysselsättning. Stadsdelsnämnden ser fortsatt stort behov av LSS-bostäder. Årsmålet om sex lägenheter uppnås inte på grund av förseningar av projektledning hos fastighetsägaren. Arbetet planeras vara färdigt våren 2018.

Det förebyggande arbetet mot hemlöshet och vräkning prioriteras och förvaltningen fortsätter arbetet med att frigöra tid för stödinsatser för barnfamiljer och med att stötta personer att finna mer långvariga boendelösningar.

Andelen vuxna med missbruk som avslutas enligt den gemensamt upprättade planen har försämrats något från 39,5 till 38,2 procent. Barn och ungdomar som inte återkommer till socialtjänsten efter avslutad insats har försämrats och nämndens resultat ligger under stadens genomsnitt på 80,8 procent. Arbetet med utvärdering av insatser inom missbruk och med de främjande och förebyggande insatserna för barn och unga fortsätter. Nämndens fritidsgårdar har fortsatt samarbetat med idrottsförvaltningen, det lokala föreningslivet och kulturförvaltningen för att skapa ett varierat utbud av idrotts- och fritidsaktiviteter.

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås genom att fyra av sju inriktningsmål bedöms uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse för målet Alla barn i Stockholm har goda och jämlika livsvillkor.

Andelen förskollärare är 34 procent vilket innebär att KF:s mål om 41 procent inte uppnås. Resultatet innebär en minskning med cirka en procentenhet jämfört med tertialrapport 2. En orsak till denna minskning är svårigheten att rekrytera förskollärare utifrån rådande

förskollärarbrist. En annan orsak kan vara det minskade barnantalet, vilket inneburit att enheterna har fått avvakta rekryteringar vid exempelvis pensionsavgångar.

Förskollärartätheten varierar mellan enheterna, från 25,2 procent till 41,3 procent. En anledning kan vara att förskollärare söker sig till förskolor med redan hög förskollärartäthet. Arbetet med att öka andelen förskollärare fortsätter enligt nämndens strategi. Introduktionsåret för nyutexaminerade förskollärare fortsätter. Målet med introduktionsperioden är att under ett år stödja nyutbildade förskollärare i arbetet. Som en utvecklingsmöjlighet erbjuds alla nyanställda förskollärare, med tidigare erfarenhet, ett temaår för att öka kunskapen om förskoleverksamheten i hela stadsdelsområdet.

I stadsdelsområdet finns idag sammantaget 54 VFU studenter. En VFU-dag anordnades i syfte att ge studenterna en inblick i förskollärarrollen i Spånga-Tensta. Förvaltningen erbjuder studenter som går sin sista termin en timanställning om max 15 timmar/vecka. Detta har visat sig vara en rekryteringsbas då flertalet gått vidare till tillsvidare anställningar. Att öka andelen förskollärare är en fortsatt utmaning för nämnden.

Inskrivningsgraden i förskolan är 91 procent (barn 2-5 år) och förvaltningen bedömer det som ett resultat av de insatser som utförts. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under året.

Svarsfrekvensen för årets förskoleundersökning i Spånga-Tensta kommunala förskolor är 79 procent, vilket innebär att indikatorn och målet på 80 procent uppnås delvis. Svarsfrekvensen har dock ökat under den senaste treårsperioden med tre procentenheter. Spånga-Tensta kommunala förskolor har den näst högsta svarsfrekvensen av staden totalt och kan jämföras med stadens svarsfrekvens för kommunala förskolor på 69 procent. Förvaltningen fortsätter sitt arbete för att bibehålla alternativt öka nöjdheten hos vårdnadshavarna i kommande förskoleundersökningar.

Trots en ökning av resultatet inom samtliga fem områden inom kvalitetsindikatorn, WKI, uppnås inte målet om 3,8. Resultatet på 3,66 är ändå en ökning sedan VB 2016. Även om årsmålet inte uppnås behöver resultatet inte ses negativt. Självvärdering tenderar att bli lägre när pedagoger har en hög pedagogisk medvetenhet. När indikatorn infördes redovisades högre resultat för att sedan sjunka och nu stiga igen. I jämförelse med förskoleundersökningen visar resultaten att vårdnadshavarna ofta uttrycker en större nöjdhet jämfört med vad pedagogerna ger uttryck för i sina självvärderingar.

Förvaltningen bedömer att målet har uppnåtts då sex av tio indikatorer uppnås helt.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	6 %			7,3 %	6,8 %	3,1 %	VB 2017
	Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %			100 %	100 %	tas fram av nämnden	2017
	Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	34,3 %	1 %	33 %	35 %	41 %	41 %	VB 2017
Analys Andelen förskollärare är 34 procent vilket innebär en minskning med cirka en procentenhet jämfört med tertialrapport 2. En								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
orsak till denna minskning är svårigheten att rekrytera förskollärare utifrån rådande förskollärarbrist. En annan orsak kan vara det minskade barnantalet, vilket inneburit att enheterna har fått avvakta rekryteringar vid exempelvis pensionsavgångar. Av stadsdelens totalt 111 förskollärare är 108 stycken kvinnor och 3 stycken män.							
Andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik	2 %	0 %	2 %	1 %	2 %	Öka	2017
Andel nöjda föräldrar	89 %			84 %	87 %	87 %	2017
Antal barn per grupp	15,1 barn/avd.			15 barn/avd.	16	16	VB 2017
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5 st			5 st	4,9	4,9	VB 2017
Analys Antalet barn per årsanställd är något högre än förväntat. Positivt är ändå att resultatet inte ökat sedan rapporteringen i tertial 2 utan ligger kvar på samma resultat.							
Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten	91 %				90 %	90 %	2017
Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,66			3,42	3,8	3,8	2017
Analys Resultatet är en sammanräkning av de sju enheternas resultat i de olika områdena. Att värdet sjunkit kan bero på ökad insikt i den pedagogiska bedömningen. Fortsatt finns en variation mellan enheterna. I de fall det finns avdelningar som ligger under nivå 3, upprättas en handlingsplan. Svårigheten att uppnå nivå 5 beror på att arbetslagen har svårt att koppla sitt arbete till teori och forskning. Detta behöver därför utvecklas vidare.							
Svarsfrekvens på förskoleundersökningen	79 %				80 %	80 %	2017
Analys Svarsfrekvensen för årets förskoleundersökning i Spånga-Tensta kommunala förskolor är 79 procent vilket gör att indikatorn och målet på 80 procent uppnås delvis. Svarsfrekvensen har dock ökat under den närmsta treårsperioden med tre procentenheter till 79 procent 2017.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska utarbeta stadsövergripande riktlinjer för förskoleplaneringen, med prioritering på nybyggnadsområden. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete.	2017-01-01	2017-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska, i samarbete med utbildningsnämnden utveckla verksamhetsformer för att få fler barn i socioekonomiskt utsatta områden att gå i förskolan	2017-01-01	2017-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, samt de stadsdelsnämnder som lyfts fram i riktlinjerna för det lokala utvecklingsarbetet, utveckla samverkansformer med föräldrar och civilsamhälle runt grund- och gymnasieskolor med högt socioekonomiskt index	2017-01-01	2017-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskoleverksamhet	2017-01-01	2017-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur konceptet med introduktionsförskolor kan utvecklas och	2017-01-01	2017-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	spridas till fler områden.			

Nämndmål:

Alla verksamheter för barn och unga samverkar med vårdnadshavare utifrån gemensamt engagemang, ansvar och delaktighet

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Föräldrars delaktighet och engagemang ökar.

Analys

Inom ramen för lokalt utvecklingsprogram har förskolan under året arbetat med att skapa nya samverkansformer med vårdnadshavarna.

Samverkan med vårdnadshavare har varit ett utvecklingsområde och förskolorna har hittat nya former för att nå fler vårdnadshavare genom bland annat drop in frukost, föräldraforum och öppna föräldradialoger. Många av stadsdelsområdets förskolor arbetar med föräldraaktiv inskolning, en metod för en god kontakt mellan förskola och hem. Förskolorna delger vårdnadshavarna information kring förskolan, dess verksamhet och aktiviteter genom bland annat informationsbrev. Utveckling av rutiner för information till hemmen är ett arbete som ständigt pågår.

En enhet har bjudit in sina vårdnadshavare till ”Öppet kök” där kökspersonalen berättat om hur maten tillagas och hur måltider komponeras. Detta för att skapa delaktighet, sprida information kring förskolans mat som en del i det hälsofrämjande arbetet.

Förvaltningens analys utifrån årets förskoleundersökning visar att de förskolor som prioriterat vårdnadshavares delaktighet och arbetat med att tydliggöra läroplanens uppdrag har uppnått en högre svarsfrekvens och en högre nöjdhet som helhet. Enheterna fortsätter arbetet med att utveckla samverkansformer för att öka engagemang och delaktighet.

Inom EU-projektet *Älskade barn i skolan* har fler vårdnadshavare utbildats till cirkelledare. Projektet riktar sig till vårdnadshavare med utländsk bakgrund och nyanlända och syftar att öka vårdnadshavarnas engagemang i barnens skolgång, skapa mötesplatser och förebygga tidiga skolavhopp. Projektet startade juli 2016 och fortgår till augusti 2018 och är ett samarbete mellan stadsdelsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och Studiefrämjandet. Under året har 33 cirkelledare utbildats, 2 cirklar har slutförts och 3 cirklar pågår.

Målet bedöms helt uppnått.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Förbättra kommunikationen och informationen till vårdnadshavarna i syfte att öka inskrivningsgraden i förskolan.	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Utveckla förskolans samverkansformer för att öka föräldrarnas eller vårdnadshavares delaktighet	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Barn och unga har trygga och jämlika uppväxtvillkor

Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Antalet barn som lever i familjer som uppbär försörjningsstöd minskar. Färre invånare är i behov av ekonomiskt bistånd till akut boende. Tiderna i akut boende blir kortare. Inga barnfamiljer vräks.

Antalet inskrivna barn i förskolan ökar. Samarbetet stärks mellan förskola och skola. Förskolan är trygg och säker.

Analys

Andelen barn som lever i familjer i behov av ekonomiskt bistånd har fortsatt att minska under året från 7,3 procent till 6 procent. Nämnden fortsätter arbetet under 2018 med att utjämna skillnader i staden då fler barn i Spånga-Tensta stadsdelsområde, jämfört med staden, fortsatt lever i familjer med ekonomiskt bistånd.

Hemlöshet är ett ökande problem i stadsdelsområdet och antalet barnfamiljer som erhåller bistånd till tillfälligt boende har ökat under senare delen av året. Indikatorn *Antal familjer med otrygga boendeförhållanden som erhåller ekonomiskt bistånd till tillfälligt boende på vandrarhem eller hotell har* inte uppnåtts. Under januari till november har totalt 200 barnfamiljer erhållit bistånd för tillfälligt boende. 40 meddelanden från hyresvärdar om uppsägning av hyreskontrakt har inkommit till förvaltningen. Av dessa avsåg sex barnfamiljer. Under året har två barnfamiljer avhyst från förstahandskontrakt. Dessa familjer har funnit egna lösningar på bostadssituationen.

Under året har det förebyggande arbetet mot hemlöshet och vräkning prioriterats och förvaltningens fokus har varit att stötta personer att finna mer långvariga boendelösningar. 24 familjer har under året flyttat från vandrarhem till eget boende. Utifrån resultatet av socialtjänstinspektionens granskning av barn med otrygga boendeförhållanden vid tre förvaltningar, bland annat Spånga-Tensta, har en handlingsplan med förbättringsåtgärder för stöd, samverkan och handläggning upprättats. Ett nytt arbetssätt för att frigöra tid för stödinsatser för barnfamiljer har implementerats och förväntas ge effekt under 2018.

Stadens riktlinjer följs för samarbete mellan förskola-skola. Samarbetet fungerar oftast bäst med de närliggande skolorna. Överlämningssamtal och skolbesök genomförs. Samarbetet med skolan fungerar, men behöver utvecklas och förstärkas. Vårdnadshavare har informerats om hur och när de ska söka skola för sitt/sina barn.

Förvaltningen har under året arbetat för att öka inskrivningsgraden i förskolan. Informationsinsatser har genomförts för att öka kunskapen om förskolans betydelse och uppdrag bland annat genom stadsdelsområdets öppna förskolor. Ett fortsatt utvecklingsområde är hur det uppsökande arbetet ska utformas för att nå ut till fler vårdnadshavare.

Förskolan "Lilla Tensta" öppnades i augusti 2017. En av stadsdelsområdets öppna förskolor flyttade sin verksamhet dit i syfte att utveckla verksamheten till en introduktionsförskola. En

introduktionsförskola är en öppen förskola där vårdnadshavare ges möjlighet till introduktion i svenska samhället och kan ta del av lättare svensk-undervisning. Under hösten har det språkstimulerande materialet "Va med" använts. Introduktionsförskolan är en öppen verksamhet som vänder sig till vårdnadshavare med barn i åldrarna 0-6 år, vilket innebär en möjlighet att nå fler vårdnadshavare i syfte att öka inskrivningsgraden i förskolan.

Alla förskolor har rutiner för sitt barnsäkerhetsarbete. Barnsäkerhetsronder har genomförts på alla förskolor och de brister som framkommit har åtgärdats och följts upp. Felanmälningar, tillbud och olycksfall har följts upp kontinuerligt. Pedagoger har under året utbildats i barnolycksfall, första hjälpen och brandskydd. Årets förskoleundersökning visar att 91 procent av vårdnadshavarna *upplever att förskolan i sin helhet är trygg och säker för mitt barn,* en ökning med fyra procentenheter sedan 2016.

Målet bedöms delvis uppnått.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Antal familjer med otrygga boendeförhållanden som erhåller ekonomiskt bistånd till tillfälligt boende på vandrahem eller hotell. Målvärdet är minska.	200			158	150		2017
Analys Under januari till november 2017 har 200 barnfamiljer beviljats bistånd till tillfälligt boende. Av dessa var 11 ensamstående män med barn, 156 ensamstående kvinnor med barn och 33 par med barn. Antalet barnfamiljer med otrygga boendeförhållanden fortsätter att öka i stadsdelsområdet. Fler beviljas bistånd till tillfälliga boenden.								
	Antal familjer med otrygga boendeförhållanden som remitteras till SHIS för genomgångsbostad eller jourlägenhet. Målvärdet är öka.	21			32	50		2017
Analys Under året har 23 barnfamiljer flyttat till genomgångsbostäder genom SHIS. Under 2017 har 21 remisser angående barnfamiljer skickats till SHIS. Arbetet med att förebygga hemlöshet ger resultat varför jour- och genomgångsbostäder blir lösningen för färre familjer. Under året har även 24 barnfamiljer flyttat från vandrarhem till eget boende.								

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Arbeta uppsökande för att öka inskrivningsgraden i förskolan.	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Förskolorna genomför barnsäkerhetsronder	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Öppna förskolorna utvecklar varsamheterna för att nå fler barn och föräldrar/vårdnadshavare	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Barn utvecklar identitet, förmågor och kunskaper i utmanande pedagogiska miljöer

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Läroplanens pedagogiska uppdrag säkerställs genom behöriga förskollärare. De pedagogiska miljöerna på förskolan uppmuntrar barns lek, lärande och utveckling. Barnen inkluderas i de estetiska läroprocesserna. Barn är, utifrån sin förmåga och sina förutsättningar, inkluderade i förskolans läroprocesser. Digitaliseringen ska komma alla barn till del.

Analys

I den reviderade läroplanen ställs nya krav på förskollärare bland annat kring undervisningsbegreppet och ledarrollen i arbetslaget. För att säkerställa att dessa krav uppfylls får alla arbetslag stöd i det pedagogiska arbetet av utvecklingsledare, pedagogista eller förskollärare från annan avdelning. En arbetslagsledarutbildning genomförts där tre av sju enheter deltog med totalt 52 förskollärare. Förvaltningen har en fortsatt utmaning vad gäller att öka andelen förskollärare.

Förskolorna har fortsatt arbetet att utveckla och skapa miljöer och material som inbjuder till lek, lärande och utforskande. Några enheter har utarbetat checklistor med basmaterial för att skapa en likvärdig miljö. Arbetet har resulterat i att förskolornas självvärderingar i kvalitetsindikatorn (WKI), området pedagogiska miljöer och material, har ökat sedan föregående år. Ett fortsatt utvecklingsområde är att skapa miljöer där material är tillgängligt för alla, vilket idag upplevs som en svårighet ur en säkerhetsaspekt beroende på barnens åldrar.

Ett gemensamt tema *Vad kan barns möte med konst tillsammans med naturvetenskap bli?* har under året startat upp i stadsdelsområdets förskolor. Syftet är att utveckla det projekterande arbetssättet och att bygga en gemensam pedagogisk plattform utifrån alla läroplansområden. Temat ska bidra till barns och pedagogers lärande och kunnande inom området naturvetenskap och teknik. Arbetet sträcker sig över tre års tid och ska även verka för att skapa en likvärdighet i stadsdelsområdets förskolor och möjlighet att utforma nya samarbetsytor förskolor emellan.

För att stärka arbetet med digitaliseringen har några förskoleenheter köpt in digitala verktyg. Enheterna har arbetat med olika lär appar, QR koder och analog programmering. Enheterna har kommit olika långt och pedagogernas kunskaper och kompetenser skiljer sig åt. För att öka pedagogernas kunskap har workshops genomförts där pedagoger lär av varandra. Digitaliseringen är ett fortsatt utvecklingsområde.

En enhet har under läsåret 2017-2018 deltagit med 15 förskollärare i Läslyftet och en förskollärare har utbildats till handledare inom området. Syftet med Läslyftet är utveckla pedagogernas kunskaper kring barns språk-, läs- och skrivutveckling samt hur barns intresse för texter, bilder och skriftspråk bäst tas tillvara.

Årets förskoleundersökningen visar viss skillnad i nöjdheten mellan vårdnadshavare till flickor och pojkar. I påståendet *Jag upplever att mitt barn använder digitala verktyg/hjälpmedel i sitt lärande* är skillnaden sex procentenheter mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar (67 procent mot 61 procent). En möjlig orsak till skillnaden i resultatet kan vara att pojkar ges större möjlighet och mer utrymme till att använda digitala verktyg i förskolan. Det kan även vara så att vårdnadshavare till pojkar får tydligare information kring det digitala arbete som pågår i förskolan. Orsaker till skillnaderna är något som kommer att diskuteras vidare i stadsdelsområdets förskolor.

Förskolans stödteam, där samordnare, förskolepsykolog och tal- specialpedagog ingår, har under året genomfört fortbildning för att säkerställa alla barns inkludering. Cirka 70 pedagoger i förskolan fått kompetensutveckling i tecken som stöd, vilket visats sig gynnsamt i interaktion mellan barn, personal och föräldrar. Förskolans stödteam har även genomfört föreläsningar, konsultationer och handledning till förskolans personal. Cirka 15 pedagoger har kompetensutvecklats i språkutvecklande förhållningssätt. Förskolepsykologen har utbildat inom ABC för pedagoger, 27 pedagoger deltog i utbildningen.

Målet bedöms helt uppnått.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förskolorna utvecklar den digitala kompetensen och de digitala arbetssätten	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Förskolorna utvecklar sina pedagogiska miljöer	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

◆ Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse för målet tidiga insatser skapar jämlika livsvillkor.

Andelen vuxna medborgare med missbruk som avslutas enligt den gemensamt upprättade planen är 38,2 procent i samband med verksamhetsberättelsen 2017. Siffran är lägre än stadens genomsnitt är 49 procent, men högre än Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd (26,6 procent). Förvaltningen har under året arbetat aktivt med statistik från bedömningsinstrumentet Addiction Severity Index (ASI) samt med utvärdering av insatser genom Uppföljning och Beskrivning av åtgärd (Ubåt). Förvaltningen har under året fortsatt deltagit i ett nationellt forskningsprojekt där syftet är att se vilka kombinationer av insatser som används och vilka behandlingsresultat de leder till. Projektet pågår även 2018.

Under året har två av nämndens totalt 38 försökslägenheter överlåtits till eget kontrakt, vilket är lägre än stadens genomsnitt. Utveckling av arbetssätt, bland annat med case manager, kommer att fortsätta under 2018.

Inom socialpsykiatrin har prioriterade områden varit boendefrågan, boendestödinsatser samt möjlighet till sysselsättning utifrån det individuella behovet. Utförarenheterna i egen regi har bland annat haft handledning avseende bemötande och värdegrund. I slutet av året infördes en ny samverkansrutin för att förstärka och säkerställa en god samverkan inom förvaltningen. Vidare har samarbete med Hjärnkoll genomförts avseende migration och psykisk ohälsa. Representanter från Hjärnkoll har bland annat föreläst vid aktiviteter för förvaltningens medarbetare. Två av tre indikatorer uppnås för målgruppen.

Under året har projektet Stärkt tidigt stöd i samverkan (STIS) påbörjats och en projektplan utarbetats. En språkkunnig föräldrarådgivare samt en förskolepedagog har rekryterats. Antalet gruppverksamheter och aktiviteter för föräldrar med barn 0-6 år har utökats. Ett program har utarbetas för att fånga upp behoven hos nyblivna föräldrar och deras barn. Fördjupad

samverkan inom familjecentralen (familjerådgivningen, barn- och mödravård samt förskolan) syftar till att tidigt stärka nyblivna föräldrar i föräldrarollen. Under 2018 fortsätter arbetet med att utveckla samverkan med landstinget för att utreda möjligheten kring ett gemensamt hembesöksprogram för nyblivna föräldrar. Det fyraåriga projektet finansieras genom medel från sociala investeringsfonden.

Andelen barn och ungdomar som inte återkommer till socialtjänsten efter avslutad insats har förbättrats något sedan tertial 2, 66,4 procent jämfört med 64,6 procent. Siffran utgör dock en försämring jämfört med verksamhetsberättelsen 2016 då siffran var 85,4 procent. Nämndens resultat ligger fortsatt under stadens genomsnitt på 80,9 procent. Även staden visar en försämring jämfört sedan verksamhetsberättelsen 2016 då siffran var 84,6 procent. Resultaten är fortsatt sämre för pojkar än för flickor. Att minska skillnaderna för barn och unga är en fortsatt utmaning i stadsdelsområdet. Förvaltningen har ansökt om medel från sociala investeringsfonden för att utveckla nya, förebyggande och familjeorienterade arbetssätt. Vidare har förvaltningen under året satt en organisation för skolsociala team. Stadsgemensamma metoder och arbetssätt för skolsociala team ska utvecklas under 2018.

För att upptäcka barn och unga i riskzon så tidigt som möjligt bedriver fältassistenterna uppsökande arbete i skolor, fritidsgårdar och på de platser där ungdomar vistas i utemiljön. Vid behov har fältassistenterna samtal med föräldrar samt upprättar orosanmälan till socialtjänsten. Under hösten har rekrytering av fler fältassistenter genomförts. Målet är att det ska finnas 10 fältassistenter från och med 2018 och några tillsattes under hösten 2017.

Förvaltningen bedömer att verksamhetsområdesmålet delvis har uppnåtts under 2017 då endast två av tio indikatorer uppnås helt. Att uppnå varaktiga resultat av insatser för barn och unga är en fortsatt utmaning. Underliggande nämndmål har uppnåtts helt eller delvis.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	66,4 %	58,3 %	80,8 %	78,7 %	84 %	84 %	VB 2017
	Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatrin	84,62 %	88,89 %	80,95 %		85 %	tas fram av nämnden	2017
Analys Periodens utfall bedöms vara i nivå med årsmålet, differensen är 0,38 procentenheter.								
	Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatrin	36,21	37,5 %	34,62 %		25 %	Fastställs av nämnden	2017
	Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	38,2 %	29,6 %	71,4 %	39,5 %	30 %	35 %	VB 2017
	Andel personer med insatser inom	74 %	67 %	82 %	83 %	84 %	80 %	2017

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	♂ socialpsykiatrin som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes							
Analys								
Indikatorn mäts i brukarundersökningar för målgruppen. Resultatet för boendestöd är 65 % vilket sänker resultatet för målgruppen totalt. Nöjdheten är något lägre för män än kvinnor.								
●	Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol ♂	76 %	77 %	75 %	76 %	76 %	tas fram av nämnden	2017
Analys								
Indikatorn mäts genom stockholmsenkäten. Mätning görs vartannat år. 2016 års resultat redovisas därmed 2017.								
●	Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika ♂	94 %	90 %	98 %	94 %	94 %	tas fram av nämnden	2017
Analys								
Indikatorn mäts genom stockholmsenkäten. Mätning görs vartannat år. 2016 års resultat används därmed 2017.								
●	Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak ♂	96 %	95 %	97 %	96 %	96 %	tas fram av nämnden	2017
Analys								
Indikatorn mäts genom stockholmsenkäten. Mätning görs vartannat år. 2016 års resultat används därmed 2017.								
■	Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden ♂	5 %	0 %	0 %	9 %	25 %	25 %	2017
Analys								
Under perioden januari till december har två försökslägenheter överlåtits. Det totala antalet försökslägenheter samma period är 38 stycken. Av dessa beboddes 11 av kvinnor. Av statistiken i ASI-net framgår bland annat att Spånga-Tensta, i jämförelse med övriga Stockholm, har fler klienter inom beroendevården och som försörjer sig med hjälp av ekonomiskt bistånd. Det är fler som är män som är bostadslösa, villkorligt frigivna och som ägnar sig åt olaglig verksamhet. Medelåldern är lägre, det är fler som har narkotika som dominerande drog. Det är fler som någon gång fått behandling för narkotika och som har problem med våldsamt beteende. Metodarbete pågår och förvaltningen kommer under 2018 att ansöka om att fler får överta försökslägenheter.							
◆	Antal hemlösa ♂	155 st	104 st	53 st	155 st	150 st	tas fram av nämnden	2017
Analys								
Indikatorn mäts genom kartläggning av antal hemlösa under ett bestämt dygn vartannat år. Mätning genomfördes under 2016 varpå resultat för 2017 uteblir. Uppföljning och rapportering av indikatorn de år som saknar mätning, utgår från föregående års kartläggning det vill säga 2016.								

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden säkerställa att barn i skolåldern som bor på skyddat boende erbjuds skolundervisning inom en vecka samt att yngre barn snarast erbjuds undervisning i förskoleklass, förskola	2017-01-01	2017-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	eller annan pedagogisk verksamhet.			
✓	Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med hembesöksprogram tillsammans med barn- och mödravården och förskolan.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys				
Samverkan med landstinget pågår i syfte att möjliggöra ett gemensamt hembesöksprogram för nyblivna föräldrar.				

Nämndmål:

Förebyggande stöd finns för äldre, personer med funktionsnedsättning, personer med psykisk ohälsa och dess anhöriga

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Öppna insatser bidrar till att motverka ohälsa och ensamhet eller social utsatthet.

Analys

Antalet besök vid öppna träffpunkten för personer med psykisk ohälsa har ökat för varje månad, från 29 besök januari till 165 i november med en topp på 249 besök i september. Verksamheten har samarbetat med Tensta sim- och idrottshall under temat Hälsa. Önskemål från besökare har under året bidragit till verksamhetens innehåll och aktiviteter.

Under året har stadsdelsnämnden beviljats medel för projektet "Fokus psykisk hälsa i Spånga-Tensta". Projektmedlen är för 2017-2018 och projektet fortsätter således att utvecklas under 2018.

På träffpunkterna riktade till äldre har projektet Unga IT-värdar drivits i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen. Aktiviteter har genomförts utifrån deltagarnas önskemål och ett förebyggande perspektiv.

Under året har tillgången till friskvård och hälsofrämjande aktiviteter för äldre samt personer med funktionsnedsättning och/eller psykisk ohälsa genomförts.

Målet bedöms vara uppnått eftersom antalet besökare vid öppna träffpunkterna för målgruppen personer med psykisk ohälsa ökat från 29 besökare januari till 165 besökare i november månad.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Antal besök vid öppna träffpunkter	134 st				200 st		2017
Analys								
Antal besökare vid basmätvecka i maj var 104 stycken. För mätveckan i oktober var antalet besökare 134 stycken.								

Nämndmål:

Medborgare möter en sammanhållen socialtjänst

Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens insatser medverkar till att skapa jämlika livschanser. Barn samt föräldrar och vårdnadshavare får insatser som leder till varaktiga resultat. Vuxna missbrukare får adekvata insatser och insatserna avslutas enligt plan. Antalet hemlösa sjunker och antalet barnfamiljer med otrygga boendeförhållanden minskar. Fler tar del av öppenvårdsinsatser och insatsen social insatsgrupp. Det finns ingen kötid för social insatsgrupp för vuxna. Medborgare med insatser från både landstinget och socialtjänsten får vid behov hjälp med samordning, så kallad samordnad individuell planering (SIP).

Analys

Värdet för indikatorn om A*ndel barn och ungdomsutredningar som inte överstiger stipulerad utredningstid* är fortsatt låg, 66 procent, i förhållande till målvärdet 80 procent. Siffran innebär en försämring sedan verksamhetsberättelsen 2016 (79 procent) och är en fortsatt utmaning. Arbete har under året fokuserat på att stabilisera personalsituationen, säkerställa god introduktion av nya medarbetare samt se över arbetssätt i syfte att utredningarna ska hålla tidsramarna. Socialtjänstinspektörerna har i sin rapport om utredningstider inom individ och familjeomsorgen lämnat uppdrag till stadsdelsnämnderna att utveckla sin styrning, uppföljning och analys av handläggningsprocessen. Detta arbete fortsätter under 2018.

Sociala insatsgruppen (SIG) för åldersgruppen 13 till 18 år har under året utvecklats genom stärkt samverkan med polis och nya arbetssätt bland annat tidig öppenvårdsinsats. Detta har lett till högre tillgänglighet och tidigare insats. Under året har totalt fem ungdomar varit aktiva inom insatsen SIG. Arbetet med att utveckla SIG för unga kommer att fortsätta under 2018.

Förvaltningen har tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning bildat en gemensam styrgrupp för arbetet med social insatsgrupp åldern 19 till 29 år. Kötiden för social insatsgrupp åldern 19 till 29 år har under tredje tertialen minskat från 11 till 9 individer. I Spånga-Tensta är 52 individer inskrivna. Totalt, inklusive medborgare från Rinkeby-Kista stadsdelsområde som har 14 inskriva, är totalt 66 individer inskrivna. Sedan januari 2017 har 8 inskrivna fått arbete och blivit självförsörjande via kommunala visstidsanställningar och 5 har gått vidare till studier, alla från Spånga-Tensta stadsdelsområde. Under 2017 slutredovisades utvärderingen av SIG 19-29 år som genomfördes av Stockholms Universitet i samverkan med Brottsförebyggande Rådet. Utvärderingen visade att resultatet på individnivå är positivt och utvärderaren bedömde därför att verksamheten bör fortsätta.

Fältassistenterna informerar barn och unga om de meningsfulla kultur- och fritidsaktiviteter som ett alternativ till att vistas i riskmiljöer. Fältassistenternas uppsökande arbete leder också till att barn och unga får information om var de kan vända sig för att få stöd i syfte att minska risken för att utveckla kriminalitet. Fältassistenterna slussar exempelvis unga till Järva ungdomsmottagning och vårdnadshavare till familjehuset. Järva ungdomsmottagning hade 1640 besök under året, varav 1204 var flickor, 381 var pojkar och 55 angav inget kön.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel ungdomar som begått brott eller påträffats berusade eller påverkad kallas till samtal med sina vårdnadshavare inom 48	100 %			100 %	100 %		2017

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	timmar från det att det kommit till socialtjänstens kännedom.							
Analys Under september till december 2017 har 14 anmälningar avseende 48 timmars regel inkommit. Samtliga av dessa ungdomar och vårdnadshavare har kallats till samtal hos enheten för barn och unga inom 48 timmar. Totalt har 22 ungdomar och vårdnadshavare kallats till samtal under året.								
	Andelen barn och ungdomsutredningar som inte överstiger stipulerad utredningstid.	66 %			79 %	100 %		VB 2017
Analys Mätningen har genomförts av 70 öppna ärenden inom barn och ungdom under oktober 2017. Av de granskade ärendena översteg 24 ärenden, 44 procent stipulerad utredningstid.								
	Antal beviljade insatser ”social insatsgrupp” för ungdomar.	5 st			3 st	5 st		2017
Analys Under perioden september till december 2017 ingår en ungdom i social insats grupp (SIG) för unga. Totalt har fem ungdomar erbjudits insatsen under året. I samverkan med polisen och familjestödsenheten har en plan utarbetats för att fler ska kunna ta del av insatsen SIG i kombination med familjebehandling.								

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Utveckla metod för att samordna insatser från socialtjänsten (individ och familj).	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Rutin för samverkan mellan avdelningarna äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa samt individ och familj har upprättats.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Uppfylls delvis

Analys

Upplevelsen av trygghet skiljer sig åt inom stadsdelsområdet. Förvaltningen har ökat närvaron av medborgarvärdar och fältassistenter på de platser som upplevs otrygga, Tensta centrum, Hjulsta Torg, Bromsten och Spånga station/torg samt Spånga idrottsplats.

Efter beslut i länsstyrelsen har polisen fått tillstånd att montera övervakningskameror i Tensta Centrum. Det har lett till att den öppna droghandeln har minskat samt att polisen klarat upp fler brott som skett i Tensta Centrum. Som väntat har dock en del av droghandeln förflyttats till Hjulsta Torg, vilket ökat otryggheten där. Polisen har därför ökat närvaron i Hjulsta, vilket lett till en rad ingripanden. Under året har Spånga drabbats av en brottsvåg med bland annat bilrån. Det skapade oro bland medborgarna och dialog med företagare och medborgare i Spånga har initierats.

Inom ramen för LUP trygghet samverkar förvaltningen med fastighetsägare,

företagarföreningar, polisen, grannstadsdelen Rinkeby-Kista samt trafikkontoret. Mötena har lett till att det råder en gemensam problembild och en ökad förståelse vad gäller de olika aktörernas mandat att genomföra åtgärder. De har också lett till att åtgärder både av strategisk och operativ karaktär genomförts såväl enskilt som i samverkan. Ett exempel är det samverkansprojekt som inletts för restaurering av Tenstagången som leds av trafikkontoret.

Samverkansavtalet med polisen har följts upp och i stort fungerar samverkan väl mellan parterna. Förvaltningen har dialog med polisen om lägesbilden varje vecka. Polisen leder utsättningsmöten inför fredag- och lördagskvällar för tjänstgörande fältassistenter, medborgarvärdar, väktarbolag och nattvandrande föreningar.

Vid särskilda händelser med dödligt våld har förvaltningens krisarbete fungerat väl. Såväl medborgare som nämnd har gett förvaltningen beröm för årets krishantering.

För att ha ett större fokus på trygghetsarbetet har enheten Prevention och trygghet etablerats. Där har uppsökande och trygghetsskapande resurser samlats. En ny preventionssamordnare rekryterades under hösten.

Årets trygghetsmätning visar att nämnden har fortsatt stora utmaningar för att öka den upplevda tryggheten även kopplat till nöjdhet vad gäller rent och städat samt skötsel av park och grönområden.

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet delvis har uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	33 %			80 %	100 %	100 %	2017
Analys Tre åtgärder identiferades under verksamhetsåret;1. Strategin "Ersättningslokaler i händelse av kris" från 2013 uppdateras och krisorganisationen informeras. Ej genomförd.2. Effektivisera rekryteringsprocessen med fokus att göra processen snabbare och förbättra matchningen mellan sökanden och vakans. Genomförd.3. "Kontinuitetsplan Sociala System" från 2015 uppdateras och implementeras i verksamheterna. Kontinuitetsplanen är uppdaterad men inte implementerad.							
Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	49 %	53 %	45 %	49 %	55 %	75 %	2017
Analys Nämnden har fortsatt utmaning när det gäller den upplevda tryggheten.							
Stockholmarnas nöjdhet med rent och städat	53 %	51 %	54 %	62 %	65 %	69 %	2017
Analys Enligt medborgarundersökningen 2017 har 53 % angett att de anser att det är rent och städat där de bor. Frågorna i undersökningen omfattar såväl Trafikkontorets och Stadsdelsförvaltningens ansvarsområden. Beträffande skötsel och städning av parker och grönområden samt att nedskräpade platser och överfyllda papperskorgar åtgärdas snabbt har siffrorna försämrats jämfört med tidigare undersökning. Stadsdelsförvaltningen har reinvesterat i flertalet sopkärl till särskilt utpekade områden för att få en effektivare renhållning och göra det mer tillgängligt för medborgarna att kunna slänga skräp på avsedda platser.							
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	59 %	59 %	60 %	69 %	69 %	69 %	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Stadsdelsförvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram skötselprogram för utpekade naturområden samt genomfört reinvesteringsåtgärder för att förbättra och rusta upp parker och grönområden.							

Nämndmål:

Medborgare upplever att park- och grönområden är rena och välskötta

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Park- och grönområden är välskötta, rena och väl underhållna.
Ökad trivsel genom fungerande och estetiskt tilltalande allmänna ytor innebär också att området upplevs som allt tryggare.

Analys

Under året har de områden som ligger inom stadsdelsområdets ansvarsområde hanterats enligt driftavtal.

Medborgarnas synpunkter på parkmark hanteras bland annat genom Tyck till-funktionen samt inkomna medborgarförslag. Utifrån ett medborgarförslag har upprustning påbörjats av Fornminnesparken. Dialog har förts med personal på stadsdelsförvaltningen för att samla in förslag på upprustningar av parklekarnas utemiljöer. En upprustning av utemiljön vid Erikslunds parklek har sedan genomförts. Bromstensparken har upprustats under perioden och invigdes i samband med Parkernas dag. Lunda bollplan har rustats upp med utrusning för olika bollsporter. Intill bollplanen har ett nytt utegym färdigställts. Svandammsparken samt ett flertal mindre parker har rustats upp med nytt växtmaterial.

I Tensta har två öppna väggar för graffitikonst uppförts som invigdes under hösten tillsammans med Grafittifrämjandet.

Åtgärder i Hjulsta dagvattenpark har genomförts i syfte att avlägsna skräp från årummet samt förorenat sediment för att bidra till ökad trivsel och rekreation i området.

Mark- och lekutrustning såsom grillar, papperskorgar och utemöbler har bytts ut samt asfaltering av utpekade parkvägar har genomförts med reinvesteringsmedel. Reinvesteringsåtgärderna har utgått från bland annat en inventering av markutrustning samt förbättringsförslag från medborgare.

Utöver Hjulsta Torg, Spånga torg och Tensta centrum sattes julbelysning upp även på Bromstensplan detta år.

Projektet Järva Rent och Snyggt utvärderades under hösten och resultatet redovisades till nämnden i december. Mot bakgrund av detta fattade nämnden beslut om att avveckla projektet i dess nuvarande form.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andelen invånare som anser att allt klotter tas bort snabbt på byggnader och anläggningar, t.ex. skolor och förskolor i den stadsdel de bor ökar.	51 %			47 %	48 %		2017
Analys								
Trafikkontoret och fastighetskontoret ansvarar för åtgärder och uppföljning av klottersanering i stadsdelsområdet. Stadsdelsförvaltningen har således inte rådighet över denna indikator.								
	Felanmälningar och klagomål från medborgare följs upp	100 %				100 %		VB 2017
Analys								
Felanmälningar och klagomål som inkommit i Tyck till-funktionen besvaras inom 3-10 arbetsdagar. Inkomna ärenden hanteras och följs upp sedan i Synpunktsportalen.								

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Ansluta till trafikkontorets felanmälningssystem. SDF ska börja använda sig av Trafikkontorets felanmälningssystem för att utveckla samarbetet med parkentreprenören. Syftet är att erhålla snabbare åtgärdade felavhjälpningar, bättre ekonomisk översikt och att kunna återkoppla till medborgare.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys				
Stadsdelsförvaltningen har anslutit sig till felanmälningssystemet Driftportalen.				
☑	Ett försök med Medborgarbudget genomförs i anslutning till Tensta Centrum	2017-01-01	2017-12-31	
Analys				
Medborgarbudget har genomförts som pilotprojekt. Pilotprojektets dialoger och omröstning har avslutats. Planering och projektering av det vinnande förslaget har påbörjats.				
☑	Förstudie och programarbeten med stadsdelens vattenresurser	2017-01-01	2017-12-31	Avvikelse
Analys				
Förvaltningen har inte direkt rådighet över Bällstaån och åtgärder kopplade till denna aktivitet. Stockholm Vatten och Avfall samt Miljöförvaltningen har ett övergripande ansvar för Bällstaån samt för åtgärder i denna. Stadsdelsförvaltningen för dock en kontinuerlig dialog med Stockholm Vatten och Avfall samt Miljöförvaltningen angående gemensamma åtgärder i Bällstaån inom stadsdelsområdet.				
☑	Kartläggning av belysning på mörka platser.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys				
Kartläggning av belysning på mörka platser har genomförts i stadsdelen i samverkan med trafikkontoret samt medborgare. Som följd av kartläggningen har belysningsåtgärder genomförts i Bifrostsparken och ett åtgärdsprogram har tagits från för Hjulsta torg.				
☑	Nya rutiner för föreningars medverkan i städning implementeras i den ordinarie verksamheten vid enheten Stadsmiljö och trygghet.	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Skadegörelse på stadsdelens egendom följs upp.	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Översyn av skötsel och nyttjandegraden av kolonilotter samt utredning av möjligheter till stadsodling ska genomföras.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys				
Skötselåtgärder har genomförts på stadsdelens koloniområden. Stadsdelsförvaltningen har påbörjat utredning av möjligheter till stadsodling.				

Nämndmål:
Medborgarna möter en levande stadsdel

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Medborgarna upplever en levande stadsdel genom ett ökat kulturutbud och förstärkt samarbete med näringsliv. Stadsdelens centrumliv gör att medborgarna attraheras av att vistas ute på gator och torg på sin fritid. Det finns aktiviteter som lockar året om.

Analys

Inom ramen för LUP trygghet, har förvaltningen under året genomfört ett 10-tal möten med företagarföreningarna och representanter för civilsamhället för att samverka kring större arrangemang i stadsdelsområdet. De större arrangemang som genomförts är tre marknader i Spånga, nationaldagsfirande, Järva politikervecka, Järva filmfestival samt Tensta Marknad. Utöver detta har Stadsteaterns kretsteater genomfört föreställningar i Blå Huset. I övrigt vad gäller kulturutbudet i Blå Huset, sker det i nära samverkan med civilsamhället. Det har arrangerats studiecirklar och regelbundna arrangemang som resulterat i föreställningar och festivalarrangemang. Ett exempel på ett mycket uppskattat utbud är Tensta Dansar.

Förvaltningen har arrangerat lovaktiviteter i samverkan med civilsamhället, men också i egen regi. Dessa har varit mycket välbesökta och uppskattade. Några aktiviteter under sommarlovet samplanerades med feriejobbshandläggarna.

I samverkan med Rinkeby-Kista stadsdelsområde arrangeras också aktiviteter för funktionsnedsatta.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✔	Medverka till att utveckla de marknader som planeras under 2017.	2017-01-01	2017-12-31	
✔	Stadsdelsnämnden stödjer marknadsevenemang i stadsdelsnämndsområdets olika geografiska områden.	2016-01-01	2018-09-30	

Nämndmål:
Stadsdelens offentliga rum är trygga

Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Medborgarna möter medborgarvärdarna på tider och platser som upplevs otrygga vilket bidrar till ökad säkerhet och trygghet. Välbesökta platser och gångstråk har bra belysning och är fria från sly och större buskage som döljer uppsikten i närliggande omgivning.

Analys

Upplevelsen av trygghet skiljer sig åt inom stadsdelsområdet. Förvaltningen har daglig närvaro av antingen fältassistenter eller medborgarvärdar i Tensta centrum, Hjulsta Torg, Bromsten och Spånga station/torg/idrottsplats. Syftet är att öka tryggheten i dessa områden samt ge information och skapa dialog med företagare och medborgare om nämndens

trygghetsarbete. Under året har trygghetsvandringar genomförts vid flera platser i stadsdelsområdet. Det har även genomförts trygghetsvandringar i Tensta tillsammans med ungdomar under året. Det som identifieras vid vandringarna åtgärdas. Nämnden har också upprättat ett idéburet offentligt partnerskap, IOP, med föreningen Grannstöd.

Förvaltningen har regelbundet genomfört beskärningar av sly och träd så att gångstråk ligger öppet. Sedan 2016 finns en kartläggning genomförd tillsammans med medborgare över vilka platser som är otrygga på grund av dålig belysning. Denna kartläggning skickades till trafiknämnden vilket lett till beslut att två av de kartlagda platserna nu får belysning, Hjulsta Torg och Bifrostparken i Spånga. Belysningen utmed Tenstagången restaureras i samband med den övriga restaureringen av Tensta Centrum.

Den aggressiva körningen har enligt polisen minskat i området.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andelen invånare som anser att belysningen är så bra som de kan begära i den stadsdel där de bor ökar.	57 %			48 %	48 %		2017
◆	Andelen invånare som anser att de känner sig trygga när de går hem ensamma på kvällen där de bor ökar.	42 %			42 %	51 %		2017
Analys								
Arbetet fortsätter under 2018 med bl.a belysningsprogram och fortsatt samverkan med civilsamhället och andra aktörer.								

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Minska den aggressiva körningen	2017-01-01	2017-12-31	
Analys				
Stadsdelsförvaltningen ingår i en samverkansgrupp tillsammans med polisen, Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, Trafikkontoret och Fastighetsägare i Järva. Syftet med samverkansgruppen är att ta fram en enhetlig åtgärdsplan för väghinder för att minska möjligheten till aggressiv körning på parkvägar.				
☑	Trygghets- och säkerhetsstörande händelser rapporteras, sammanställs och följs upp i syfte att kartläggas.	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Trygghetsskapande åtgärder på gång och cykelvägar	2017-01-01	2017-12-31	
Analys				
Väghinder i stadsdelen underhålls och omplaceras till utpekade områden vid behov. Sly och buskage som döljer uppsikten på gång- och cykelvägar åtgärdas. Långsiktiga trygghetsskapande åtgärder på gång- och cykelvägar planeras tillsammans i samverkansgruppen med polisen, Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, Trafikkontoret och Fastighetsägare i Järva				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

◆ Uppfylls delvis

Analys

Under året har Stockholms stads genomförandegrupp formellt godkänt omvandling av

befintliga lokaler vid Elinsborgsbacken till bostäder med särskild service för funktionsnedsatta samt ytterligare bostäder vid kvarteret Ferdinand, Bromsten. Således har stadsdelsnämnden under året fått klartecken att genom samverkan med byggherrar, exploateringskontoret och fastighetskontoret påbörja processen för upprättandet av totalt 12 lägenheter för målgruppen funktionsnedsatta med insatser enligt Lag om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS).

På grund av förseningar avseende projektledning har upprättandet av den planerade LSS-bostaden om sex lägenheter vid Elinsborgsbacken försenats och planeras därför till 2018. Årsmålen för indikatorerna avseende påbörjade och färdigställda bostäder med särskild service har därför inte uppnåtts.

Förvaltningen bedömer att målet delvis uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			0	6	tas fram av nämnden	2017
Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			0	6	tas fram av nämnden	2017

Nämndmål:

Medborgarna har kunskap om hur man söker bostad och om bostadsmarknaden

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Medborgarna har ökade kunskaper om bostadsmarknaden, hur man söker bostad och annan samhällsinformation. Fler medborgare tar del av insatsen boskola. Fler medborgare innehar förstahandskontrakt. Andelen unga, upp till 21år, som står i bostadskö ökar. Bostadsbolagen tillhandahåller fler lokaler för studier eller annan aktivitet.

Analys

Förvaltningen har under året erbjudit boendeinformation och informerat hur bostadsmarknaden fungerar. Ett informationsmaterial har utarbetats och används nu i kontakten med medborgare som söker stöd och bistånd för sin hemlöshet. Medborgarkontoret har samarbetat med andra enheter i förvaltningen i syfte att underlätta för medborgarna att finna vägar in i bostadsmarknaden.

Hemlöshetsteamet har arbetat aktivt med rådgivning och information för att förebygga hemlöshet i stadsdelsområdet. Kontakt har tagit med privata hyresvärdar i hela landet för att undersöka var det finns lediga bostäder. Under 2017 har 24 barnfamiljer erhållit förstahandskontrakt och avslutats från insatsen tillfälligt boende.

Inom det lokala utvecklingsprogrammet har bland annat Familjebostäder erbjudit läxhjälp för barn och ungdomar i årskurs ett till nio i samarbete med föreningen Tensta United. I samband med att ungdomar i stadsdelsområdet fått information om sommarens feriearbete gavs information om bostadsmarknaden samt kring ansökan av bostad.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Hitta former för samverkan mellan förvaltning och skolor i stadsdelsområdet för att nå ut med information till unga att stå i bostadskö.	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Hitta former för samverkan mellan förvaltningen och bostadsbolagen.	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Vidareutveckla arbete med information om hur man söker bostad och kunskap om bostadsmarknaden.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Medborgarnas behov av särskilt anpassade boendeformer är uppfyllt

Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Tillgången till särskilt anpassade boendeformer för äldre och för personer med funktionsnedsättning stämmer överens med efterfrågan och behov.

Analys

Likt det som beskrivits i treårsplanen för 2018-2020 ser stadsdelsnämnden en ökning i det kommande behovet av LSS-bostäder. Stadsdelsnämnden har under året påbörjat processen för upprättandet av två LSS-bostäder om totalt 12 lägenheter vilket inte täcker kommande behov. Vidare har stadsdelsnämnden under året börjat planera inför kommande behov utifrån tidsperspektivet 2030. Vid samtliga bostadsprojekt inom stadsdelsområdet ser stadsdelsnämnden över möjligheten till att upprätta nya ändamålsenliga bostäder för målgruppen vilka omfattas av Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Förvaltningen följer ständigt efterfrågan och tillgång av platser för äldre på vård- och omsorgsboende och servicehus. För närvarande finns det flera lediga platser på vård- och omsorgsboenden i stadsdelsområdet och därmed en överkapacitet av antalet vård- och omsorgsplatser vilket överensstämmer med hur det ser ut totalt sett i övriga staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att verksamhetsområdets mål kommer att uppnås helt under 2017. Förvaltningen har fortsatt samarbete mellan fritidsgårdar, idrottsförvaltningen, det lokala föreningslivet och kulturförvaltningen för att skapa ett varierat utbud av idrotts- och

fritidsaktiviteter.

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att underliggande nämndmål, indikator och aktiviteter bedöms uppnås.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	85,32 %	82,39 %	87,71 %	73,32 %	74 %	78 %	2017

Analys

Andelen flickor och pojkar som upplever sig nöjda med tillgången till meningsfulla idrottsaktiviteter är fortsatt hög, 85 procent. Viss skillnad kan urskiljas mellan könen. Enkäten inrymmer även andra könsalternativ.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fördela demokratistöd till organisationer som arbetar med lokalt demokratiarbete (1.5)	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ska som projektägare i Digital Demo Stockholm fungera som kravställare till förslag på en it-inriktad och högteknologisk ungdomsgård i Järva (Techgården) (1.5)	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Barn och ungdomar har tillgång till en jämställd, jämlik och meningsfull fritid

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler flickor tar del av fritidsutbudet. Fritidsutbudet synliggörs för personer med funktionsnedsättning och fler involveras i fritidsutbudet. Parklekarna är tillgängliga på tider som passar de unga.

Analys

Parklekarna och fritidsgårdarna har erbjudit barn och ungdomar en bred variation av olika fritidsaktiviteter under hela året. Under sommarlovet utökades utbudet med utflykter, läger, cykelskola för föräldrar och barn, dagkolloverksamhet samt bussutflykter för funktionsnedsatta. Totalt har cirka 1000 barn och unga deltagit i dessa aktiviteter. Dessutom har prova-på idrott genomförts under fyra veckor med cirka 1000 deltagare.

Till årets sommarkollo ansökte 238 barn om att få delta, av dessa åkte 177 barn. Detta innebär en minskning med 7,8 procent sedan 2016. Positivt är ändå att resultatet visar på en ökning av barn från Tensta/Hjulsta som åkte på kollo, en ökning med 1,7 procent jämfört med 2016. Ett resultat av de informationsinsatser som förvaltningens medarbetare genomfört i Tensta/Hjulsta för att nå fler vårdnadshavare och öka kunskapen om kollo.

Fritidsgården Hjuset har arbetat intensivt med att locka fler flickor genom bland annat särskilda öppettider för flickor. Hjuset har därför ökat andelen besökande flickor under året.

Integrationen i den öppna fritidsverksamheten bidrar till att barn och unga med funktionsnedsättning tar del av meningsfulla fritidsaktiviteter. Ett gott exempel är hur parkleken Spånga by, med sin LSS-verksamhet, arbetat med utformning av verksamheten genom delaktighet och inkludering.

I november övertog förvaltningen driften av fritidsgårdarna Folkan, Grottan och Bromsten i Spånga. Övertagandet har inneburit att förvaltningen från och med 2018 driver fem fritidsgårdar i egen regi, om man inkluderar etableringen av Techgården, numera TechTensta. Projektledaren för TechTensta har under hösten arbetat med verksamhetsinnehållet samt inredning. Under jullovet genomfördes den första öppna verksamheten för ungdomar på TechTensta.

Mot bakgrund av att fritidsgårdsverksamheten har ökat markant i förvaltningen har en ny enhet etablerats, Kultur och fritid, med det övergripande ansvaret att utveckla och driva verksamhet i Blå huset och övriga fritidsgårdar samt parklekar.

En uppskattad aktivitet i sommar var cykelskola som parkleken Spånga By arrangerat.

Antal besökare per fritidsgård

Fritidsgårdar	Flickor	Pojkar	Totalt
Hjuset	2 386 (40%)	3 604 (60%)	5 990
Folkan	887 (32%)	1 869 (68%)	2 756
Grottan	780 (17%)	3 877 (83%)	4 657
Bromsten	788 (15%)	4 573 (85%)	5 361

Resultat saknas för Blå huset.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Förbättra informationen om stadens kultur- och idrottsaktiviteter.	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Förskolan ska utveckla former för samverkan så att kultur och idrott erbjuds i nära anslutning till verksamheten.	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Kultur- och idrottsaktiviteter planeras i dialog med barn, ungdomar och vårdnadshavare.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämndens förskolor, parklekar och fritidsgårdar arbetar enligt stadens program Kultur i ögonhöjd för barn- och ungdomskultur. Kultursamordnare samordnar och initierar kulturaktiviteter i stadsdelsområdet bland annat i samarbete med det lokala föreningslivet och skapar därigenom ett varierat kulturutbud.

I förskolan uppmuntras barnen att utveckla sin kreativitet i projekt och temaarbeten genom olika estetiska uttrycksformer. Fritiden, med parklekar och fritidsgårdar, är viktiga öppna kulturella mötesplatser och arbetar med kultur och kreativitet som en integrerad del av verksamheten. Inom äldreomsorgen erbjuds olika former av sociala och kulturella aktiviteter

utifrån de medverkandes önskemål och förmågor.

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen grundar sig på att underliggande nämndmål och indikator har uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	72,27 %	69,4 %	75 %		68 %	73 %	2017

Analys

Andelen flickor och pojkar som är nöjda och mycket nöjda med tillgången till meningsfulla kulturaktiviteter inom Spånga-Tensta stadsdelsområde. Finns vissa skillnader mellan flickor och pojkar nöjdhet. Enkäten inrymmer även andra könsalternativ.

Nämndmål:

Medborgarna har tillgång till en jämställd, jämlik och meningsfull kultur

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler tar del av kulturupplevelser. Alla barn i förskolan ska uppleva minst en professionell kulturupplevelse per termin. Spånga-Tenstas förskolor arbetar utifrån barnkulturplanen ”Kultur i ögonhöjd”.

Analys

Förskolorna arbetar utifrån stadens program Kultur i ögonhöjd – av och för barn och unga. Kulturombud från verksamheterna planerar kulturaktiviteter tillsammans med kultursamordnare. Programmet läggs i linje med övriga teman och aktiviteter för att skapa ett integrerat och inkluderande kulturutbud. Uppsökande verksamhet och kultur i närområdet är två strategier som har implementerats. I förskolornas kulturplan ingår även att tillsammans med barn och vårdnadshavare definiera ett brett och inkluderande kulturbegrepp samt att medvetandegöra och förankra kulturbegreppet och arbetet kring kulturen.

Förskolan har tillsammans med kultursamordnaren tagit fram arbetsmaterialet Vår konst i Spånga-Tensta. Materialet är en del i det gemensamma temat för förskolan *Vad kan barns möte med konst tillsammans med naturvetenskap bli.*

Flera förskolor har under perioden deltagit i El Sistema. Vid två av förskoleenheterna har de yngsta barnen deltagit i ett dansprojekt lett av en danspedagog några andra enheter har valt att delta i Danslådan med de yngsta barnen.

På kulturhuset Blå Huset har flera av årets kulturaktiviteter för barn och unga genomförts. Samverkan med etablerade och tillfälliga aktörer samt inbjudna gästande aktörer har skett. På fritidsverksamheterna, fritidsgårdar och parklekar har kulturombud arbetat utifrån Kultur i ögonhöjd.

Verksamheter inom avdelningen äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa arbetar i en inledningsfas tillsammans med kultursamordnare för att skapa en struktur för arbete med

kultur i de olika verksamheterna.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Uppfylls helt

Analys

Inom hemtjänsten har ett nytt avtal implementeras av äldrenämnden vilket inneburit att flera externa utförare i slutet av året valt att inte längre ingå i stadens valfrihetssystem. Effekter av detta kan innebära ett ökat antal kunder till hemtjänsten i kommunal regi. Vidare uppnås årsmålet för indikatorn avseende antal personal en hemtjänsttagare möter under en två veckors period. Personalkontinuiteten ses som avgörande för att kunna uppnå god kvalitet i verksamheten. Generellt har resultaten för brukarundersökningar inom hemtjänsten ökat under 2017, främst för hemtjänsten i egen regi vilken är den största utföraren i stadsdelsområdet.

Den enskildes önskemål om boendeform och rätten till kvarboende har haft stor vikt vid bedömning av insatser. Vid varje utredningstillfälle har opartisk information om valfrihetssystemet och Jämför Service på stadens hemsida lämnats. Biståndshandläggarna har fungerat som ett opartiskt stöd till brukare och närstående vid behov av vägledning vid val av utförare. Utredningsprocessen har varit transparent och det har varit lätt att komma i kontakt med förvaltningens biståndshandläggare och möjlighet har funnits för den äldre att kunna kommunicera på det sätt som passar.

Synpunkter och klagomål har använts för kvalitetsutveckling inom verksamheterna. Inom hemtjänsten i egen regi har detta identifierats som ett utvecklingsområde under 2018.

Förvaltningen bedömer att målet uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	72 %	55 %	80 %	73 %	74 %	71 %	2017
Analys Stadsdelsnämnden bedriver inte vård- och omsorgsboenden i egen regi. Ökad uppföljning av utförare samt samverkan med dessa planeras till 2018.							
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen	77 %				84 %	84 %	2017
Analys Resultatet är viktat från både vård- och omsorgsboenden samt hemtjänst i egen- och extern regi. För vård- och omsorgsboende är resultatet 76 %, hemtjänst (egen regi och extern regi) 78 % samt för hemtjänst i egen regi 86 %. Verksamhet bedriven i egen regi uppnår årsmålet för indikatorn, årsmålet uppnås dock inte när resultaten viktas. Införandet av ramtid inom hemtjänsten ses öka andelen som svarar positivt på frågan under 2018.							
Andel personer som får en daglig utevistelse -	51 %	45 %	53 %	62 %	63 %	55 %	2017

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	♀♂ vård- och omsorgsboende							
Analys Stadsdelsnämnden bedriver inte vård- och omsorgsboenden i egen regi. Ökad uppföljning av utförare samt samverkan med dessa planeras till 2018.								
	Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen ♀♂	88 %				86 %	83 %	2017
	Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen ♀♂	85 %				84 %	84 %	2017
	Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	7,2			6,7	10	Max 10 personer	2017

Nämndmål:

Medborgarna möter en jämlik, tillgänglig och likvärdig äldreomsorg

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldreomsorgen är likvärdig och tillgänglig för äldre oberoende av till exempel kön eller etnicitet. Utredningsprocessen är transparent och rättssäker. Alla medarbetare har kompetens inom jämställdhet och hbtq.

Analys

Jämlikheten och jämställdheten inom äldreomsorgen tas upp under mål 4.1 och detta nämndmål begränsas till att behandla tillgängligheten.

Hemtjänsten driven i egen regi har under slutet av året påbörjat arbetet med att se över vilka kontaktvägar kunderna har till verksamheten samt hur verksamheten ytterligare kan förtydliga dessa. Beställarenheten för äldre har en inarbetad rutin för hantering av synpunkter och klagomål samt hur de vidarebefordras till extern verksamhet när så krävs. Rutinen hanterar även uppföljning av inkomna synpunkter och klagomål avseende extern verksamhet.

Utredningsprocessen är könsneutral och utgår från den enskildes individuella behov och önskemål, detta uppnås bland annat genom avidentifierad ärendedragning.

Målet bedöms uppnås.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel personer som vet vart man ska vända sig för att framföra synpunkter eller klagomål på äldreboendet ♀	52 %			44 %	46 %		2017

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ ♀	Andelen personer som upplever att det är lätt att få kontakt med hemtjänstpersonalen	68 %			71 %	73 %		2017
Analys								
Resultatet för hemtjänsten i egen är 65 %. Verksamheten kommer under 2018 se över och vid behov förtydliga kundernas kontaktvägar in till verksamheten.								
◆ ♀	Andelen personer som upplever att det är lätt att få kontakt med personalen på äldreboendet	82 %			90 %	91 %		2017
Analys								
Resultaten diskuteras med externa utförare i samband med uppföljningar på individ- och verksamhetsnivå under 2018 för ökad samverkan. Stadsdelsnämnden driver inte vård- och omsorgsboenden i egen regi.								
◆ ♀	Andelen som vet vart man ska vända sig för att framföra synpunkter eller klagomål på hemtjänsten	61 %			64 %	66 %		2017
Analys								
Resultatet för hemtjänsten i egen regi är 68 %. Verksamheten kommer prioritera att utveckla processen för synpunkter och klagomål under 2018 eftersom det ses som en viktig del i verksamhetens kvalitetsutveckling. För externa utförare inom vård- och omsorgsboenden samt hemtjänst granskas rutiner och processer vid verksamhetsuppföljningar utifrån instruktioner från äldrenämnden.								

Nämndmål:

Äldre bor under trygga förhållanden och får omsorg av god kvalitet utifrån sitt aktuella behov

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla äldre oavsett boendeform känner trygghet. Insatserna som är av god kvalitet anpassas alltid efter det dagsaktuella behovet och med hög kontinuitet.

Analys

Införandet av ramtid inom hemtjänsten påbörjades i slutet av året. När arbetssätten enligt de nya rutinerna för ramtid är inarbetade inom både utförarverksamheter som beställarenheten ser stadsdelsnämnden att medborgarna upplever bättre kvalitet och därmed även ökad nöjdhet med insatserna.

En god kontinuitet ger förutsättningar för ett tryggt boende både inom vård- och omsorgsboende samt hemtjänst. Aktuella individuella behov har styrt över hur insatserna har planerats för den enskilde. Avseende hemtjänst kräver detta god samverkan mellan beställare och utförare vilket det har varit under året sett till hemtjänsten i egen regi som är den största utföraren i stadsdelsområdet.

Målet bedöms ha uppnåtts.

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Stadsdelsnämnden har fortsatt arbetet för att verksamheterna ska bedrivas med minskad klimatpåverkan. Under året har nämnden köpt in både el-, konventionella cyklar och en gasbil för mer miljövänliga transporter. Miljöklassade bilar samt el- och vanliga cyklar har använts i högre utsträckning.

Andelen inköpta ekologiska livsmedel är 36,2 procent och årsmålet på 40 procent uppfylls därmed inte. Detta är dock en ökning jämfört med 2016 då siffran var 27,2 procent. Arbetet fortsätter under 2018.

Stadsdelsnämnden har fortsatt utveckla källsorteringen i det offentliga rummet och i de egna lokalerna.

Inom förskolan har arbetet fortsatt utifrån stadens kemikalieplan liksom insatser för att förbättra ljudmiljön. Miljöförvaltningen har under perioden genomfört miljöinspektioner på några av stadsdelsområdets förskolor, där bland annat ljudmiljön kontrollerades.

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås genom att fem av sex inriktningsmål bedöms uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Uppfylls delvis

Analys

Energieffektiviseringar har gjorts under året. Effektiviseringarna har dock inte gett önskad effekt.

Månaderna februari till maj är mängden köpt energi högre jämfört med motsvarande månader 2016. För resterande månader är mängden köpt energi lägre 2017.

Mängden köpt energi för perioden januari till och med juli är 1,11 GWh för de lokaler som förvaltningen använder. För månaderna augusti till och med december var mängden köpt energi 0,73 GWh.

Förvaltningen bedömer att målet delvis ha uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Köpt energi (GWh)	1,84 GWh			1,87 GWh	1,8 GWh	1835 GWh	2017
Analys Utfallet innebär att mängden köpt energi minskat 0,03 GWh jämfört med 2016. Årsmålet uppnås ej.							

Nämndmål:

Energianvändningen minskar

Uppfylls helt

Förväntat resultat

De klimatpåverkande utsläppen minskar. Minskat energibehov i nämndens lokalbestånd. Vid inhyrning av nya lokaler ska energibehov vara ett bedömningskriterium.

Analys

Under året har investeringar, främst avseende belysning i lokalerna i förvaltningshuset gjorts varpå energianvändningen har minskat. Under året har förskoleverksamheten deltagit i SISAB:s projekt "energiagenterna" vars syfte är att minska mängden köpt energi i förskolorna samt undervisa barn om energieffektiva val.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Vid ombyggnation ska förvaltningen tillsammans med fastighetsägarna energieffektivisera lokaler där verksamhet bedrivs i egen regi.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Uppfylls helt

Analys

Nämnden har under året fortsatt arbetet med att möjliggöra miljöanpassade transporter inom stadsdelsområdet. Vidare har en översyn av bilbyte påbörjats. Detta ska resultera i nya rutiner under 2018.

Underliggande nämndmål har uppnåtts. Förvaltningen bedömer därmed att målet har uppnåtts.

Nämndmål:

Miljöanpassade transporter ökar

Uppfylls helt

Förväntat resultat

En ökad andel av miljöanpassade transporter i stadsdelen. Alla fordon som köps in eller leasas är miljövänliga. Genom inköp av elcyklar kommer behov av bilresor att minska.

Analys

Förvaltningen har under året köpt fler elcyklar och vanliga cyklar för att möjliggöra miljövänliga transporter, exempelvis i den kommunala hemtjänsten. Förvaltningens medarbetare har uppmanats att cykla till möten och vid hembesök. Om resor måste göras med bil uppmanas medarbetarna att samåka.

Målet bedöms ha uppnåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden fortsätter medverka till att stockholmarna ska ha en god tillgång till park- och naturområden utifrån stadens ambitioner inom klimat och miljö. Förvaltningen bedömmer att målet för verksamhetsområdet uppnås under året. Bedömningen grundar sig på att underliggande nämndmål bedöms uppnås.

Nämndmål:

Nämnden har en hållbar mark- och vattenanvändning

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Mark- och vattenanvändningen i stadsdelen är hållbar.

Analys

Nämnden har under året medverkat till att parkmark är långsiktigt hållbara ur ett miljö- och klimatperspektiv.

Nämnden har genomfört åtgärder i Hjulsta dagvattenpark i syfte att avlägsna skräp från årummet samt förorenat sediment. Dammarna har därmed återställts till sitt ursprungliga vattendjup.

Förvaltningen har under året fortsatt samverkan med trafikkontoret, miljöförvaltningen och exploateringskontoret avseende miljö- och klimatåtgärder inom investeringar och vid nybyggnationer.

Planering av klimatanpassade åtgärder på parkmark pågår. Arbetet för en hållbar mark- och vattenanvändning skapar även möjlighet till rekreation i stadsdelsområdet.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Ansöka medel för permakulturanläggning för avrinning vid Tenstavägen	2017-01-01	2017-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningen har inte rådighet över Bällstaån och åtgärder kopplade till denna. Stockholm Vatten och Avfall samt Miljöförvaltningen har ett övergripande ansvar för Bällstaån samt för åtgärder i denna. Stadsdelsförvaltningen för en kontinuerlig dialog med Stockholm Vatten och Avfall samt Miljöförvaltningen angående åtgärder i den del av Bällstaån som ligger inom stadsdelsområdet.				
☑	Fullfölja arbete med förstudie Spångaån Bällstaån.	2017-01-01	2017-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningen har inte rådighet över Bällstaån och åtgärder kopplade till denna. Stockholm Vatten och Avfall samt Miljöförvaltningen har ett övergripande ansvar för Bällstaån samt för åtgärder i denna. Stadsdelsförvaltningen för en kontinuerlig dialog med Stockholm Vatten och Avfall samt Miljöförvaltningen angående åtgärder i den del av Bällstaån som ligger inom stadsdelsområdet.				

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✔	Utreda vattenflöden i befintliga dammanläggningar.	2017-01-01	2017-12-31	Avvikelse

Analys

Förvaltningen har inte rådighet över Bällstaån och åtgärder kopplade till denna. Stockholm Vatten och Avfall samt Miljöförvaltningen har ett övergripande ansvar för Bällstaån samt för åtgärder i denna. Stadsdelsförvaltningen för en kontinuerlig dialog med Stockholm Vatten och Avfall samt Miljöförvaltningen angående åtgärder i den del av Bällstaån som ligger inom stadsdelsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Uppfylls helt

Analys

Fraktionskärl har placerats ut på samtliga våningsplan i förvaltningshuset för källsortering. Den dagliga verksamheten i egen regi samt förskoleverksamheten använder återvinningsmaterial till skapande aktiviteter. Förpackningsmaterial samt matavfall källsorteras i förskoleverksamheten.

En kartläggning av avfallshanteringen i stadsdelsnämndens lokaler, med start i förskolan, har påbörjats. Inventeringen kommer vara beslutsunderlag för vidare hantering under 2018.

Förvaltningen bedömer att målet har uppnåtts.

Nämndmål:

Avfallshanteringen i stadsdelens offentliga rum är ändamålsenlig

Uppfylls helt

Beskrivning

Mängden matavfall som källsorteras vid förskolorna.

Förväntat resultat

Mängden matavfall som samlas in ökar till 75 procent. Förvaltningshusets avfall källsorteras.

Analys

Fraktionskärl för avfallshantering har installerats på samtliga våningsplan i förvaltningshuset.

En kartläggning av avfallshanteringen i stadsdelsnämndens lokaler, med start i förskolan, har påbörjats. Inventeringen kommer vara beslutsunderlag för vidare hantering under 2018. Arbetet kommer även att omfatta det offentliga rummet.

Målet bedöms ha uppnåtts.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✔	Utplacering av fler kärl för källsortering	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

Uppfylls helt

Analys

Andelen bygg- och anläggningsentreprenörer som använder byggvarubedömningen (BVB) uppfylls till 100 procent. Stadens bolag såsom MICASA och SISAB ställer krav enligt BVB på entreprenörerna vid om- och nybyggnad. Även vid upprustningen av Bromstensparken användes BVB.

"Kemikaliesmart förskola" och "Grön Flagg" har lett till att förskolorna arbetat tematiskt med hållbar utveckling. Förskolorna använder sig mer av naturmaterial och återvinningsmaterial. Kommunstyrelsen har under året beviljat förvaltningen medel för att påskynda utbytet av miljöfarliga inventarier. Dessa medel har under 2017 använts till att byta ut porslin och skötbäddar inom förskolorna. Samtliga förskolor har påbörjat eller slutfört nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.

Andelen inköpta ekologiska livsmedel är för året 36,2 procentenheter vilket är en förbättring med 9 procent jämfört med verksamhetsberättelsen 2016 då siffran var 27,2 procent. Arbetet fortsätter under 2018.

Förvaltningen bedömer att målet har uppnåtts.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %			100 %	100 %	95%	2017
	Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %	100 %	75%	2017
Analys Under året har BVB använts vid upprustning av park samt vid om- och nybyggnad av lokaler till nämndens verksamhetsområden.								
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	36,2			27,22	40 %	40%	2017
Analys Årets utfall är 36,2 procent. Under året har en kostekonom påbörjat sin anställning inom restaurangen som drivs av Fridagruppen. En åtgärd för att nå årsmålet om 40 procent är att upprätta menyer utifrån ekologiska livsmedel som prismässigt konkurrerar med icke ekologiska livsmedel. Arbetet fortsätter under 2018.								

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är ekologiskt hållbara och kemikaliesmarta

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att andelen produkter som innehåller spår av farliga ämnen minskar. Användandet av ekologiska livsmedel ökar. Verksamheter serverar vegetarisk kost minst en dag i veckan. Inom förskolan är målet att servera vegetarisk kost två gånger i veckan. Målet för förskolans kemikaliearbete är att stadsdelsnämnden under mandatperioden uppnår nivå 1 och nivå 2 samt inleder arbetet med att uppnå nivå 3.

Analys

Samtliga förskolor har påbörjat eller slutfört arbetet på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola. Inom förskolan serveras två vegetariska måltider per vecka. Flera av förskolornas kockar har utbildats i vegetarisk, ekologisk och klimatsmart matlagning. Förskolorna har under året ökat andelen ekologiska inköp och redovisar en siffra på 52 procent.

Förvaltningen planerade att ansöka till Skolverkets utmärkelse för "Skola för hållbar utveckling" men på grund av organisatoriska förändringar har detta inte genomförts. Förvaltningen bedömer målet som uppfyllt.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Antal förskolor som ansöker om att erhålla Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling"	0			0	1		2017
Analys								
På grund av organisatoriska förändringar har ansökan inte genomförts.								

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	All personal i förskolan får grundläggande utbildning om kemikalier	2016-01-01	2017-12-31	
☑	Bereda minst en ansökan om medel från klimatmiljarderna för klimatinvesteringar	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Förskolorna serverar vegetarisk mat två gånger i veckan	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Spånga-Tenstas förskolor arbetar enligt handlingsplan för kemikaliesmarta förskolor	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Uppfylls helt

Analys

Nämnden har under året fortsatt arbetet med en sund inomhusmiljö genom att stadsdelsområdets förskolor följer stadens kemikalieplan samt arbetar med förskolans ljudmiljö.

Miljöförvaltningen har under året genomfört miljöinspektioner på några av stadsdelsområdets förskolor. Där ingick bland annat en bullerinspektion där ljudmiljön kontrollerades. Åtgärder av exempelvis ventilationen har genomförts.

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnåtts under året.

Nämndmål:

Ljudmiljön i stadsdelens verksamhetslokaler är god

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ljudmiljön i verksamhetslokalerna är god. Att andelen produkter som innehåller spår av farliga ämnen minskar i inomhusmiljön.

Analys

För att skapa en god ljudmiljö har förskolorna vid nybeställning av inventarier och utrustning beaktat behovet av ljuddämpning. För att förbättra ljudmiljön har barnen delats in i smågrupper. I utformandet av pedagogiska miljöer tas hänsyn till förbättring av ljudnivån. Inom förskolan har en enhet har under året kartlagt ljudmiljön. Utifrån kartläggningen har bland annat ljuddämpande inventarier köpts in. Förskolornas arbete med ljudmiljöerna har skapat en större medvetenhet hos pedagogerna att aktivt arbeta för en god ljudmiljö.

Förvaltningen bedömer att målet har uppnåtts.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Kommunfullmäktiges inriktningsmål "Ett ekonomiskt hållbart Stockholm" innebär att en god ekonomisk hushållning av resurser kombineras med insatser för en bättre fungerande arbetsmarknad. Förvaltningen följer upp och analyserar ekonomi och verksamhet ur ett helhetsperspektiv med fokus på effektivitet och kvalitet. Förvaltningen prognostiserar en budget i balans efter resultatöverföringar.

Andelen personer beroende av ekonomiskt bistånd har minskat. Satsningar görs på prioriterade grupper som unga vuxna, kvinnor och personer som står långt från arbetsmarknaden. Genom individanpassade insatser i samverkan med andra samhällsaktörer kommer fler personer ut på arbetsmarknaden.

Nämnden deltar EU-projekten Sverige bygger nytt och kunskapsutbytesprojektet kring ungas arbetslöshet. Ungdomsgården TechTensta är en långsiktig satsning tillsammans med näringslivet för att introducera unga på arbetsmarknaden.

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås genom att

samtliga av fastställda mål inom verksamhetsområdena uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

Uppfylls helt

Analys

Nämndens har under året beviljats medel för uppdraget inom psykisk hälsa, en satsning som särskilt riktar sig till samverkan för att främja psykisk hälsa. Förvaltningen har därmed påbörjat implementeringen av "Den praktiska utföraren (DPU)", där syftet är att stödja personer med komplex problematik, outredda diagnoser och svårigheter att orientera sig i samhället.

Nämnden har under året deltagit i ett forskningsinriktat projekt tillsammans med Umeå universitet för att studera hur insatser fördelas och vilket resultatet blir av insatserna. Vidare fortsätter arbetet inom EU-projektet Sverige bygger nytt, Älskade barn i skolan samt digitaliseringsprojektet DigIT.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har en fortlöpande dialog med lokala företagsorganisationer som på olika sätt kommer i kontakt med våra medborgare och verksamheter i stadsdelsområdet.

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppnåtts under året.

Nämndmål:

Stadsdelsområdet är attraktivt för företag att verka i

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Arbetet mot näringslivet är prioriterat. Fler företag etablerar sig i stadsdelsområdet. Stadsdelsnämnden främjar företagande generellt och i synnerhet de grupper som är underrepresenterade, exempelvis kvinnor och utrikesfödda. Fritidsgården Techgården leder till ökad samverkan med näringslivet.

Analys

För att få en effektivare hantering av företagarnas frågor har förvaltningen startat två arbetsgrupper. Den ena är ”Trygg stadsdel” som rapporterar till Brottsförebyggande rådet och den andra ”Levande stadsdel” som rapporterar till näringslivsrådet. Responsen har hittills varit positiv. Arbetsgrupperna utökas kontinuerligt med nya intressenter i stadsdelsområdet.

En god samverkan med näringslivet är av stor vikt. Näringslivsrådet har under perioden haft två möten. Syftet med näringslivsrådet är att på en övergripande nivå är skapa en god samverkan mellan förtroendevalda, näringsliv och tjänstemän. Till rådets möten bjuds även andra myndigheter och organisationer in beroende på aktuell frågeställning. Förvaltningen samarbetar med Stockholm Business Region AB, StartUp Stockholm, Rinkeby Nyföretagarcenter, Skatteverket, ALMI och Coompanion i frågor som rör etablering och företagande.

Etableringen av en ungdomsgården TechTensta är en långsiktig satsning som leder till ökad samverkan med näringslivet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Uppfylls helt

Analys

Andelen personer med ekonomiskt bistånd samt andelen personer med långvarigt bidragsberoende i stadsdelsområdet har minskat under året. Trots detta är andelen fortsatt högre jämfört med övriga staden. Kvinnor i behov av ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet är högre än motsvarande andel för män. Arbetet med att stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden är en fortsatt utmaning 2018.

Inom det lokala utvecklingsprogrammet (LUP) arbete och sysselsättning samverkar förvaltningen med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsförvaltningen inklusive jobbtorg Stockholm. En konferens samt en medborgardialog har genomförts under året. Under medborgardialogen framkom bland annat behov av att arbeta vidare med bemötande vilket nämndens verksamheter har gjort. Medborgarna lyfte även behov av information samt stöd på vägen mot arbete. Även frågan om hur man når unga utan arbete eller sysselsättning (UVAS) har framförts av varpå en medborgardialog på det temat planeras under 2018.

Förvaltningen har, förutom Stockholmsjobb, valt att arbeta vidare med att stötta personer med ekonomiskt bistånd till arbetsförmedlingens extratjänster inom kommunal verksamhet. Detta påverkar utfallet på indikatorn *antal aspiranter som fått Stockholmsjobb* negativt. Särskilt har unga vuxna generellt och kvinnor prioriterats.

Förvaltningen prioriterar arbetet med feriejobb för unga. Under året har arbetsplatser för feriejobb kvalitetssäkrats och 1009 unga, varav 514 flickor, har haft feriejobb. Detta att jämföra med 1111 unga under 2016. Inga väsentliga skillnader i kön har påvisats.

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppnåtts helt. Bedömningen grundar sig att fler i stadsdelsområdet är självförsörjande och att tre indikatorer har uppnåtts helt under året. Indikatorerna *Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb* och *Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb* har inte uppnåtts till följd av en medveten satsning på arbetsförmedlingens extratjänster.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	3,83 %	3,15 %	4,19 %	4,45 %	4,6 %	1,7 %	VB 2017
●	Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	2,72 %	2,28 %	3,18 %	3,11 %	3 %	1,1 %	VB 2017
■	Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	61 st	25 st	36 st	49 st	100 st	850 st	VB 2017
	Analys Förvaltningen har under året anställt 61 personer, varav 36 kvinnor, till Stockholmsjobb. Utöver Stockholmsjobben satsar förvaltningen på att få personer med ekonomiskt bistånd till arbetsförmedlingens extratjänster inom kommunal verksamhet.							
■	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	5 st	0 st	5 st	30 st	10 st	500 st	VB 2017
	Analys Under september till december 2017 har fem kvinnor praktiserat inom nämndens verksamheter. Syftet med praktikerna har varit Stockholmsjobb, nystartsjobb eller extratjänst. Totalt under 2017 har 17 personer praktikserat inom stadsdelsnämndens verksamheter.							
●	Antal tillhandahållna platser för sommarjobb	1 322			1 100	1 000 st	8 500 st	2017
■	Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	62			47	100 st	900 st	VB 2017
	Analys Nämndens verksamheter erbjuder i stor utsträckning platser för Stockholmsjobb. Förvaltningen har tillhandahållit 62 platser under 2017 vilket är lägre än årsmålet. Detta beror på att förvaltningen i större utsträckning än planerat valt att hänvisa individer till arbetsförmedlingens extratjänster.							
◆	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	1 009 st	495 st	514 st	1 111 st	1 100 st	8 500 st	2017
	Analys Antalet ungdomar som har fått feriejobb är något lägre 2017 (1009 unga) än 2016 (1111). Satningen på ökad kvalitet på arbetsplatserna har påverkat resultatet.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Antalet arbetstillfällen ökar i stadsdelsområdet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler medborgare har Stockholmsjobb och OSA-anställning. Fler tar del av insatser genom det så kallade Snabbspåret. Fler upphandlingar med sociala villkor. Fler arbetstillfällen skapas.

Analys

Antalet arbetstillfällen i stadsdelsområdet har ökat bland annat genom förvaltningens satsning på Stockholmsjobb och Offentligt skyddad anställning (OSA) samt genom aktivt arbete med personer med ekonomiskt bistånd ska matchas till arbetsförmedlingens extratjänster inom kommunal verksamhet. Under perioden året har 61 personer (varav 36 kvinnor) erhållit anställning inom Stockholmsjobb och 25 personer inom OSA (varav 2 är kvinnor).

EU-projektet Sverige bygger nytt är ett projekt i samverkan med arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsförvaltningen där individer får möjlighet till utbildning och arbete inom byggsektorn. Projektet har under hösten 2017 prövats av arbetsförmedlingen på bland annat målgruppen nyanlända där ungefär 60 procent går vidare till arbete och/eller yrkesutbildning. Under januari 2018 planeras start för personer aktuella inom socialtjänsten i Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Kvinnor och unga är prioriterade.

Målet bedöms helt uppnått.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Utveckla arbetssätt för att hitta och motivera unga, som inte är inskrivna i någon aktivitet, mot sysselsättning.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Medborgarna har egen försörjning genom arbete eller studier

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Medborgarnas grad av egen försörjning ökar och bidragstagandet i stadsdelsområdet sjunker. De som har behov av ekonomiskt bistånd har det under en kort tid. Färre som är kvinnor i behov av ekonomiskt bistånd.

Analys

Förvaltningen har under året beviljats medel psykisk hälsa för "Den praktiska utföraren (DPU)" och kommer under 2018 implementera av en funktion som på uppdrag av socialsekreterare kan leda individen till olika myndigheter, vårdkontakter etcetera. Detta ska minska behovet av ekonomiskt bistånd samt förkorta tiden med bistånd.

Verksamheten vid sociala insatsgruppen 19-29 år, har under året lett till att ett flertal individer avbrutit sin kriminella livsstil för att studera eller arbeta.

Arbete har skett inom det lokalt utvecklingsprogrammet arbete och sysselsättning där arbetsmarknadsförvaltningen, jobbtorg, arbetsförmedling och Rinkeby-Kista är samarbetspartners. Medborgardialog med inriktning unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) har genomförts. Arbetet fortsätter genom en ytterligare medborgardialog under 2018. Under året har även samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen utvecklats inom ramen för

det kommunala aktivitetsansvaret i syfte att nå, informera och hänvisa fler unga som inte är inskrivna till studier eller annan aktivitet.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Verka för att ta fram fler praktik och sysselsättningsplatser för långtidsarbetslösa kvinnor	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Öka andelen som söker stöd hos arbetsförmedlingen och jobbtorg	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Uppfylls helt

Analys

I samband med verksamhetsplanen upprättade förvaltningen en lokal kompetens- och personalförsörjningsplan i syfte att bredda och säkra kompetensen i verksamheten i takt med att uppdraget förändras. Förvaltningen beviljades medel för HBTQ-diplomering och utbildning i hedersproblematik kompetensutvecklingsmedel (KUS). Enheten familjestöd är förvaltningens första verksamhet att diplomeras i HBTQ. Förvaltningen bedömer att målet har uppnåtts.

Nämndmål:

Medarbetarna erbjuds kompetensutveckling

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utbildningarna genomförs utifrån ansökningarna ur kompetensutvecklingssatsningen.

Analys

Målet har uppfyllt helt under året eftersom medel för HBTQ- diplomering och hedersproblematik har beviljats. Enheten familjestöd har diplomerats och ekonomiskt bistånd har bokat in tider för utbildning med start i början av 2018. Förskolan har genomfört fortbildning för kockar inom ordinarie budget.

Nämnden har under året beviljats medel för kompetensutveckling till utbildning i Signs of Safety för barn och ungdom.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar” genom att säkerställa en hållbar kvalitet och att ha en ekonomi i balans. Nämnden har en tydlig struktur för arbetet med övergripande

processer genom planering, stöd, styrning och uppföljning. Verksamheterna är kostnadseffektiva. Ansvariga chefer gör med stöd av ekonomiavdelningen rättvisande prognoser för årsutfallet. Månatliga ekonomiska avstämningar genomförs på enhetsnivå för att noggrant följa den ekonomiska utvecklingen. Vid eventuella avvikelser från budget vidtas åtgärder och verksamheten anpassas utifrån de nya förutsättningarna.

Verksamhetsområdets målet bedöms uppnås helt då målvärdena för samtliga indikatorer prognostiseras uppnås helt samt att även underliggande nämndmål bedöms uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,87 %			99,97 %	100 %	100 %	VB 2017
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,5 %			99,6 %	100 %	100 %	VB 2017
Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %	+/-1 %	+/- 1 %	2017

Nämndmål:

Användning av resurser är effektiv utan att äventyra kommande generationers behov

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det socioekonomiska behovet hos medborgarna ligger till grund för resurstilldelningen. Prognossäkerheten är god samt åtgärder vidtas vid underskott.

Analys

Prognoserna bedöms som rättvisande. I månatliga ekonomiska avstämningar på enhetsnivå följs den ekonomiska utvecklingen. Eventuella avvikelser i förhållande till budget analyseras och varje enhet och avdelning har handlingsplaner för hur ett eventuellt underskott ska åtgärdas.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att bedriva verksamheter på en demokratisk grund med fokus på socialt hållbar utveckling. Mänskliga rättigheter och barnkonventionen ligger till grund för verksamheternas arbete. Arbete för att nå målet om en verksamhet som präglas av mångfald, jämställdhet, jämlikhet och fri från all typ av diskriminering pågår.

Genom ett strategiskt demokratiarbete ges medborgare och medarbetare inflytande och möjligheter att påverka sin vardag och miljö. Metoder för medborgarna att komma till tals har under året vidareutvecklats in om det lokala utvecklingsprogrammet (LUP). Barn sätts i fokus vid beslut och åtgärder som berör barn.

För att nå stadens mål om en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor har nämnden arbetat särskilt för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare inom myndighetsutövningen och för att minska långtidssjukfrånvaron speciellt med inriktning på förskolan.

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås genom att fem av sju fastställda mål inom verksamhetsområdena uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har under året påbörjat sitt arbete med jämställdhetsanalyser. Rutiner har skapats för handläggning av tjänsteutlåtanden. Arbetet med rutinen kommer fortgå och utvecklas över tid. Utformningen av flera indikatorer med könsuppdelad statistik har påbörjats och dessa kommer följas upp under 2018. Under 2018 fortsätter implementeringen av program för ett jämställt Stockholm 2018-2022. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av kompetensutveckling inom området jämställdhet.

Efter genomförd lönekartläggning kan inga osakliga löneskillnader ses på grund av kön. Förvaltningen bedömer att målet har uppnåtts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Arbetsplatserna präglas av jämställdhet och är fri från all typ av diskriminering på grund av kön

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Lönerna är jämställda och icke diskriminerande. Det finns inga osakliga löneskillnader på grund av kön. Rekryteringen är kompetensbaserad och icke diskriminerande. Heltid och trygga anställningsformer är norm. I förvaltningen, som är en kvinnodominerad sektor, är anställningsvillkoren goda vad gäller arbetets organisering och fördelning.

Analys

Förvaltningen har analyserat resultatet av den årliga lönekartläggningen baserad på 2016 års data. Två yrkeskategorier, samordnare och vårdbiträden, kunde särskiljas och krävde en närmare granskning. Efter genomförd analys kan förvaltningen konstatera att inga oskäliga löneskillnader förekommer inom de mätbara yrkeskategorierna. Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att säkerställa att riktlinjer för jämställdhets- och mångfaldsarbetet följs i det dagliga arbetet bland annat genom att ta upp dessa frågor som obligatoriska punkter vid APT.

Vid nyanställningar används kompetensbaserad rekrytering och två gånger per år genomförs kurser i kompetensbaserad rekrytering för cheferna inom förvaltningen. Heltidsanställningar är normen och indikator *"Andel nya heltidsanställningar i relation till samtliga nya anställningar"* ligger på en godkänd nivå.

Friskvårdssatsningar och uppmuntran till friskvård sker kontinuerligt. Skillnaderna mellan kvinnors respektive mäns nyttjande av friskvårdsbidraget kan förvaltningen inte härleda till att det är på grund av arbetsförhållanden. Förvaltningen kommer även fortsättningsvis att arbeta aktivt med dessa frågor och har även tagit fram nyckeltal till stöd för det fortsatta arbetet exempelvis vakansgrad, personalomsättning och chefstäthet.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel befattningar, av totalt mätbara befattningar, i vilka lönerna ej är jämställda.	0 %				0 %		2017
■	Andel kvinnor respektive män som använder friskvårdsbidrag i relation till andel anställda kvinnor och män.	48,59	31,82 %	50,4 %		100 %		VB 2017
Analys Friskvårdssatsningar och uppmuntran till friskvård sker kontinuerligt. Skillnaderna mellan kvinnors respektive mäns utnyttjande av friskvårdsbidragen kan Stadsdelsnämnden inte härleda till att det är pågrund av arbetsförhållandena utan snarare beror på de samhällsstrukturer som råder utanför arbetsmarknaden.								
●	Andel nya heltidsanställningar i relation till samtliga nya anställningar.					94 %		2017
Analys 187 av årets 198 anställningar utgör heltidsanställningar, vilket motsvarar 94 procent. Detta innebär att målet på 90 procent är uppfyllt.								

Nämndmål:

Medborgarna får god samhällsservice och samhällsinformation

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Medborgarna känner till det stöd som förvaltningen ger i det fall som behov av hjälp uppstår i någon del av vardagen och livet. Det är lätt att få samhällsvägledning och det finns flera olika kanaler som samhällsvägledning tillhandahålls för olika målgrupper av medborgare i stadsdelsområdet. Medborgarna vet också hur man framför åsikter och förslag till förvaltningen för att påverka sin närmiljö. Medborgaren känner till vad som händer i stadsdelsområdet och har kunskap om det utvecklingsarbete som pågår inom ramen för lokalt utvecklingsprogram.

Analys

Stadsdelsnämndens verksamheter har under året arbetat för att ge god samhällsservice och samhällsinformation genom medborgarkontoret, medborgarvärdar samt att verksamheterna

representerats vid exempelvis politikerveckan och Tensta marknad. Under året har 553 inbokade besök genomförts på medborgarkontoret för samhällsvägledning.

Konsumentvägledaren har i snitt hanterat 100 ärenden per månad samt genomfört en informationsträff om förvaltningens samhällsservice samt hur e-tjänsten Min barnomsorg fungerar.

Under året har förvaltningen haft ett event varje vecka, 'Tisdag i Tensta'. Varje tisdagskväll klockan 17-19 i Tensta centrum är medarbetare från medborgarkontoret samt samverkanspartners ute och möter medborgare. Syftet är dels att öka vuxennärvaron i centrum under kvällstid, dels att nå medborgare.

Vid stadsdelsnämndens öppna sammanträden har informerats om olika aktuella frågor från förvaltningen, men även från externa aktörer till exempel polisen, trafikverket och Origo.

Förvaltningen behöver fortsatt se över och utveckla metoder för att nå ut till fler medborgare.

Nämndmål:

Medborgarna har lika möjligheter att ta del av verksamheter och insatser

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadsdelsområdets resultat i mätningar avseende hälsa, uppväxtvillkor, utbildning, arbete, försörjning, boende, demokrati och trygghet närmar sig stadens resultat. Fler tar del av nämndens öppenvårdsinsatser. Genusstatistik visar att kvinnor och män, flickor och pojkar har samma möjligheter att ta del av insatser från verksamheterna.

Analys

Inom öppenvården för barn och unga har både flickor och pojkar tagit del av insatser (totalt 135 individer varav 72 flickor). Detta uppskattas vara fler än föregående år.

Årets förskoleundersökning visar att vårdnadshavare till pojkar är generellt nöjdare med förskolans verksamhet. Möjliga orsaker kan vara att vårdnadshavare får olika information kring aktiviteter som genomförs och att upplevelsen att de aktiviteter och den pedagogiska miljö som förskolan erbjuder är mer riktad mot pojkar än mot flickor. En annan möjlig orsak kan vara att vårdnadshavare till pojkar, i frågan kring upplevd diskriminering, i större omfattning tar upp händelser med personalen på förskolan (63 procent mot 33 procent). Orsaken till dessa skillnader i nöjdheten hos vårdnadshavare till pojkar och vårdnadshavare till flickor är något som behöver diskuteras vidare i stadsdelens förskolor.

Inom äldreomsorgen och hemtjänstinsatser för äldre finns det inga större skillnader i fördelningen mellan kvinnor och män när man ser till genomsnittlig beviljad tid.

Inom hemtjänsten för personer med funktionsnedsättning har kvinnor generellt sett mer tid beviljad än männen. Anledningarna till detta kommer ses över under 2018.

2017 års resultat från brukarundersökningen inom dagverksamhet för äldre visar att kvinnor generellt sett är mer nöjda med sin dagverksamhet. 93 procent av kvinnorna är nöjda jämfört med 78 procent av männen. Orsaken till dessa skillnader behöver diskuteras vidare i verksamheten.

Inom hemtjänsten för äldre personer står kvinnorna för 70 procent av antalet insatser och männen 30 procent. När det gäller insatsernas omfattning står kvinnorna för 51 procent och männen för 49 procent. Orsaker till skillnaden angående fördelningen över könen av antalet insatser är främst att det bor fler äldre kvinnor i stadsdelsområdet. Arbete i frågan fortsätter under 2018.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Uppfylls helt

Analys

Kompetensförsörjning

Att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor är en förutsättning för att förvaltningen ska kunna säkra kompetensförsörjningen. Rekrytering är en fortsatt utmaning. Av denna anledning har det under 2017 anställts en HR specialist med fokus på rekrytering. Syftet har varit att stödja chefer och öka kvaliteten i rekryteringsprocessen. Den externa personalomsättningen har minskat till 16,5 procent, det vill säga andelen tillsvidareanställda som gått till ny tjänst utanför förvaltningen eller staden. 2016 var samma siffra 17,6 procent. Detta kan ses som ett resultat av arbetet för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare. För individ och familj har personalomsättningen minskat från 30,1 procent till 26,1 procent och för äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa från 18,1 procent till 11,2 procent. Förskolans personalomsättning har ökat med en procentenhet från 12,6 till 13,6 procent. Förvaltningen kommer under 2018 ha fortsatt fokus på att minska personalomsättningen.

Den interna rörligheten ligger på en rimlig nivå, 17,6 procent. Genomsnittlig anställningstid för tillsvidareanställda medarbetare, som gått till ny tjänst inom förvaltningen, ligger på 3,6 år. Detta att jämföra med 4,6 föregående år. Anledningen är förvaltningens arbete med kompetensutveckling och karriärmöjligheter för medarbetare samt verksamheternas interna kompetensförsörjning. Motsvarande siffra för tillsvidareanställda medarbetare, som gått till ny tjänst utanför förvaltningen är 7,2 år.

Heltidsanställningar är norm vid nyanställningar. Andelen heltidsanställningar är 94 procent, vilket motsvarar föregående års siffror.

Personalpolicy

Förvaltningen har arbetat aktivt med att införliva personalpolicyn i den dagliga verksamheten. Detta har skett genom information och dialog vid exempelvis APT, chefsseminarium, medarbetarprogram och introduktionsprogram för nyanställda. Mallar för till exempel medarbetarplaner har uppdaterats utifrån personalpolicyn.

Långt och hållbart arbetsliv

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med förbättringar av arbetsmiljö. Uppföljning sker bland annat genom medarbetarenkäten. Indikator för *Aktivt Medskapandeindex*, *Bra arbetsgivare* och *Psykosocial arbetsmiljö* är fortsatt på höga nivåer, över 80 procent. Förvaltningen hade dock satt ambitiösa mål som inte nåddes fullt ut.

Andelen medarbetare per chef är 12,9 medarbetare vilket är en minskning sedan föregående år på 13,3 medarbetare.

Förvaltningen har gjort satsningar för att minska sjuktalen. En HR specialist har anställts i syfte att stödja förskolecheferna i rehabiliteringsarbetet. För förskolorna har sjukfrånvaron minskat från 9,7 procent till 8,1 procent och för förvaltningen som helhet från 8,1 procent till 7,1 procent. Korttids sjukfrånvaron ligger strax under 2 procent. Förvaltningen kommer fortsätta arbetet med att minska sjukfrånvaron.

Under året har två verksamheter inom socialtjänsten granskats av arbetsmiljöverket i syfte att i syfte att inspektera socialsekreterarnas arbetsmiljö samt förvaltningens arbetsmiljöarbete. Vid inspektionen framkom förbättringsområden inom exempelvis uppgiftsfördelning för chefer, undersökning, riskbedömning och handlingsplan avseende arbetsbelastning samt rutiner för arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö. Arbetsmiljöverket ställer därmed ett antal krav på åtgärder för samtliga myndighetsutövande enheter inom socialtjänsten. Arbetet fortsätter under 2018.

Lika rättigheter och möjligheter samt diskriminering

Genom implementering av personalpolicy och etablerade processer och arbetssätt säkerställer förvaltningen att arbete sker för att förebygga diskriminering. Exempelvis APT, introduktionsprogram för nyanställda medarbetare och chefer, chefsseminarium och medarbetarprogram.

Förvaltningen bedömer att målet uppnått utifrån att tre av fem indikatorer har uppnåtts.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆	Aktivt Medskapandeindex ♀	82	77	83		83	83	2017
◆	Index Bra arbetsgivare ♂	82				86	83	2017
●	Index Psykosocial arbetsmiljö ♀	81				81	fastställs 2017	2017
●	Sjukfrånvaro ♂	7,1 %	3,5 %	7,6 %	8,1 %	7,8 %	tas fram av nämnden	VB 2017
●	Sjukfrånvaro dag 1-14 ♀	1,9 %	0,9 %	2 %	2 %	1,9 %	tas fram av nämnden	VB 2017

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Nämnden ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt med aktiviteter för innevarande år. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas underlag tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för den framtida kompetensförsörjningen i staden, med särskilt fokus på välfärdsyrken.	2017-01-01	2017-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna kartlägga aktuella utbildningsnivåer bland anställda inom LSS-verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31	Avvikelse
	Analys Förvaltningen inväntar information från socialförvaltningen.			
☑	Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet med att skapa trygga anställningar och goda arbetsvillkor genom att minimera användningen av allmänna visstidsanställningar i yrkeskategorier där denna anställningsform är frekvent.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Arbetsmiljön är hållbar och hälsosam samt främjar samarbete, effektivitet och verksamhetsutveckling

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Arbetsplatserna är hållbara, hälsosamma och effektiva. Förvaltningen bedöms vara en bra arbetsgivare med god psykosocial arbetsmiljö med fortsatt höga skattningar i medarbetarenkäten. Sjukfrånvaron i förvaltningen minskar och personalomsättningen är på en relevant nivå.

Personaltäthetens betydelse för kvalitet och arbetsmiljö beaktas i verksamheterna. Medarbetarna känner till förvaltningens nolltolerans rörande kränkande särbehandling och riktlinjerna kring detta.

Samtliga medarbetare har en medarbetarplan, upprättad tillsammans med chef. Medarbetarplanen innehåller medarbetaråtaganden, fördelning av arbetsuppgifter och uppdrag, dialog om krav och resurser, värdegrund, kompetensutveckling och övriga förutsättningar medarbetaren behöver för uppdraget och en god arbetsmiljö.

Analys

För att kontinuerligt upprätthålla en hållbar och hälsosam arbetsmiljö som främjar samarbete, effektivitet och verksamhetsutveckling kräver ständigt pågående förbättringsarbete därför arbetar förvaltningen kontinuerligt med att förbättra processer och arbetssätt som syftar till att förbättra arbetsmiljön på våra arbetsplatser. Uppföljning sker bland annat genom medarbetarenkät och som styrda aktiviteter i samverkans- och arbetsmiljökalender. På individnivå följer samtliga chefer hur det går genom medarbetarsamtal och upprättande av medarbetarplaner.

Förvaltningen har arbetat aktivt med att införliva personalpolicyn i den dagliga verksamheten. Detta har skett genom information och dialog vid exempelvis APT, chefsseminarium, medarbetarprogram och introduktionsprogram för nyanställda. Mallar för till exempel för medarbetarplaner har uppdaterats utifrån personalpolicyn.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Alla enheter genomför ett fördjupat arbete kring kränkande	2017-01-01	2017-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	särbehandling utifrån föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö, enligt APT-kalendern.			
☑	Alla enheter implementerar personalpolicyn i sina verksamheter	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Medarbetare och chefer har rätt kompetens för uppdraget

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Medarbetare och chefer med kompetens för sitt uppdrag, bedriver en effektiv verksamhet med kvalitet och hållbarhet. Medarbetare får relevant kompetensutveckling utifrån aktuell personal- och kompetensförsörjningsplan. Alla enheter har framtagna aktiviteter för kompetensförsörjning. Vid rekrytering säkerställs rätt kompetens genom kompetensbaserad rekryteringsmetodik.

Analys

Förvaltningen arbetar aktivt för att medarbetare och chefer ska ha rätt kompetens för uppdraget genom kompetensutveckling och kompetensbaserad rekrytering. Alla medarbetare har en kompetensutvecklingsplan.

Under våren 2016 startade nämnden ett medarbetarprogram som innebär en stor satsning på utveckling av medarbetarskap. Under året har cirka 300 medarbetare genomgått medarbetarprogrammet.

Förvaltningen jobbar kontinuerligt med utbildning inom kompetensbaserad rekrytering, både grundkurs och fördjupning. Ledarutvecklingsprogram har genomförts under året. Vidare har chefer gått utbildningar i arbetsmiljö och rehabiliteringsprocessen.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Alla medarbetare som genomför medborgardialog ska erbjudas utbildning.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har arbetat utifrån standardiserade utredningsmetoder vid handläggning av bistånd, bland annat Dokumentation Utvärdering/Utredning och Resultat (DUR), Addiction Serverity Index (ASI), Initial Bedömning (IB) och Barns behov i centrum (BBiC). Genom att metoderna används är sannolikheten för diskriminerande bedömningar och beslut låg.

Två förskoleenheter har under läsåret 2016-2017 deltagit med pedagoger och förskolechefer i fortbildning via Stockholms universitet, ”Motverka rasism och främlingsfientlighet i skola

och förskola". Ett resultat av fortbildningen var att en av förskoleenheterna tog fram ett årshjul för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

För personer med insatser enligt LSS upplevde 81 procent att de inte blivit diskriminerade vilket innebär en försämring jämfört med resultatet år 2016. Fortsatt fokus på frågan 2018.

Dagverksamhet för äldre, socialpsykiatri samt förskola uppnår årsmålen enligt årets brukarundersökningar. Förskoleundersökningen visar att 96 procent av vårdnadshavarna inte upplever sig diskriminerade i kontakt med förskolans verksamhet, vilket är en förbättring med tre procentenheter jämfört med 2016. Inom dagverksamhet för äldre har resultatet förbättrats från 96 procent 2016 till 100 procent 2017.

Nämnden fick medel för kompetensutbildningsinsatser avseende HBTQ frågor. Utbildningar har påbörjats under året och kommer att fortsätta under 2018.

Sverigefinska minoritetsfrågor

Förvaltningen erhöll 150 000 kronor i statsbidrag för Sverigefinska minoritetsfrågor. Dessa medel har för äldre använts till utflykter, bland annat till till Åland och Artiepelag, föreläsningar och firat Soumi 100 med buffélunch och underhållning.

Inom förskolan har "Tensta dansar" anordnats.

Utöver detta har medel avsatts till utbildning, översättning samt inköp av material.

Ungas organisering

En satsning för unga ledare har påbörjats i samarbete med Rotary Nya Järva. Syftet är att engagera unga i sitt lokalsamhälle. Ungdomarna kommer också vara en bra grund för rekrytering av sommarens handledare för sommarlovsjobben.

En utredning har genomförts avseende förutsättningar att etablera ett ungdomsråd. Resultatet visade att det finns ett intresse av ungdomsråd, men det saknas initiativtagare från målgruppen i nuläget. Mot bakgrund av detta föreslås att förvaltningen ser över förutsättningar för en "Medborgarbudget för unga" som en del i det pågående programarbete för utvecklingen av Spångadalen.

På fritidsgårdarna har det under året genomförts aktiviteter för att främja ungas organisering. Även medarbetare som möter unga har fått kunskap om ungas organisering.

Förvaltningen bedömer att målet uppnåtts utifrån att tre av fyra årsmål har uppnåtts.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	100 %			95 %	96 %	Öka	2017
	Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	81 %			86 %	88 %	Öka	2017
Analys								
Resultatet är viktat och har ställts till personer med insatser inom daglig verksamhet, LSS-boende och korttidsvistelse. Resultatet könsuppdelat: kvinnor 80 % och män 81 % som inte upplever sig blivit diskriminerade i sin verksamhet/boende.								

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel brukare inom socialpsykatrin som inte upplever diskriminering	94 %			88 %	90 %	Öka	2017
	Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	96 %			93 %	95 %	Öka	2017

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Nämnden ska etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamheternas utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	
	Analys Under året har en av förvaltningens enheter diplomerats i HBTQ. Arbete med att se över rutiner i verksamheten för bland annat bemötande fortsätter under 2018.			
☑	Stadsdelsnämnderna ska utbilda och säkerställa kompetens om rasism och diskriminering hos chefer och personal som möter invånare. Kommunstyrelsen ska bistå i detta arbete med utgångspunkt i ECCARS tiopunktsprogram	2017-01-01	2017-12-31	
	Analys Under året har en av förvaltningens enheter diplomerats i HBTQ. Arbete med att se över rutiner i verksamheten för bland annat bemötande fortsätter under 2018. Vidare har chefer och medarbetare inom förvaltningen har deltagit i utbildning kring rasism och diskriminering.			

Nämndmål:

Arbetsplatserna är jämställda och fria från all typ av diskriminering

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter verkar i enlighet med de mänskliga rättigheterna. Alla som kommer i kontakt med nämndens verksamheter upplever att de bemöts med respekt utifrån att de är lika i värde och har lika rättigheter till ett självständigt liv.

Analys

Samverkans- och arbetsmiljökalendern ger struktur och systematik i arbetsmiljöarbetet och säkerställer aktiviteter för arbetsplatsträffar, samverkansgrupper och förvaltningsgrupp. Under 2017 har verksamheterna särskilt arbetat med att förebygga kränkande särbehandling. Detta genom att tema på arbetsplatsträff.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Alla enheter genomför ett fördjupat arbete kring kränkande särbehandling utifrån föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö, enligt APT-kalendern.	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Ge förutsättningar till alla chefer att arbeta med bemötande.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Brukarna upplever sig inte diskriminerade

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla som kommer i kontakt med nämndens verksamheter upplever att de bemöts med respekt utifrån att de är lika i värde och har lika rättigheter till ett självständigt liv.

Analys

Nämndens verksamheter verkar för att brukarna inte ska uppleva sig diskriminerade genom bland annat utbildningsinsatser för medarbetarna. Enheten familjestöd blev under året förvaltningens första verksamhet att diplomeras i HBTQ. Detta ger en gemensam grund för mångfaldsarbetet inom verksamheten där den fysiska miljön, bemötandet och dokumenten ska ses över och redigeras under 2018.

Färre vårdnadshavare upplever att deras barn diskriminerats i kontakt med förskolans verksamhet jämfört med föregående år (95 procent 2017 mot 92 procent 2016). När det gäller upplevelsen att barn har diskriminerats är skillnaden mellan vårdnadshavare till pojkar och flickor endast en procentenhet (95 procent för pojkar mot 96 procent för flickor). Däremot finns en stor skillnad i att ta upp händelsen med personalen på förskolan, vid upplevd diskriminering av barn, (63 procent för pojkar och 33 procent för flickor). En möjlig orsak till denna skillnad kan vara resultatet av att vårdnadshavare till flickor har ett högre resultat på alternativet vill ej uppge/vet ej (46 procent mot pojkarnas 14 procent). Orsaken till att vårdnadshavare till pojkar i större utsträckning än vårdnadshavare till flickor tar upp upplevda händelser av diskriminering är något som behöver diskuteras vidare i stadsdelsområdets förskolor.

Förskolorna har enligt skollagen uppdraget att främja likabehandling och motverka kränkningar och diskriminering. Utifrån detta tar alla förskolor fram en egen plan för arbete inom området, Plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Planerna utvärderas och omarbetas årligen för att uppfylla aktuell lagstiftning. Under hösten 2017 genomfördes en heldag med uppföljning av enheternas likabehandlingsarbete.

Under 2017 har åtta anmälningar om kränkande behandling inom förskolan kommit in till förvaltningen. Under de sista tre åren har antalet anmälningar ökat marginellt, detta kan vara en följd av att förskolorna arbetat med och tydliggjort rutinen vilket ökat medvetenheten kring anmälan om kränkande behandling. Anmälningarna har utretts enligt riktlinjerna och åtgärder har vidtagits med ett fördjupat arbetet kring förhållningsätt och bemötande samt organisatoriska förändringar. Utredningarna främjar det förebyggande arbetet.

Mångfald, bemötande och demokratifrågor är fortsatta utvecklingsområden.

Målet bedöms helt uppnått.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Uppfylls helt

Analys

Barns behov synliggörs och barn görs delaktiga vid utredning, bedömning och i beslut där barn berörs. Metoder och verktyg som uppmuntrar barns delaktighet används inom myndighets- och öppenvårdsinsatserna för barn och unga. Under året har arbete med den så kallade Västernorrlandsmodellen påbörjats. Fem intervjuer med barn och unga om deras upplevelse av socialtjänsten har genomförts. De intervjuade var i huvudsak positiva till sin kontakt med socialtjänsten, fick kontakt med sin handläggare, träffade denne regelbundet och att de var delaktiga i beslut och bedömningar. Arbetet fortsätter under 2018.

Inom verksamheter som utför vuxenutredningar har arbete påbörjats för att etablera rutiner för att säkerställa att barnkonventionens intentioner följs i utredningar och beslut där barn är berörda. Beställarenheten inom äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa/socialpsykiatri ställer frågor kopplade till barnperspektivet i utredningarna. Rutin är att handläggare alltid träffar barnet med syftet att barnets åsikter alltid ska tas med i handläggningsprocessen. Socialtjänstinspektörerna har under året utfört kvalitetsgranskning av barnperspektivet i handläggningen av ekonomiskt bistånd avseende barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden i bland annat Spånga-Tensta. I granskningen framkommer att det i hög grad finns planeringar och mål för boendesituationen men att det i låg grad används barnkonsekvensanalyser. Att synliggöra barns bästa vid utredningar och beslut är ett fortsatt utvecklingsområde. En plan och metod för uppföljning av barnperspektivet inom ekonomiskt bistånd har utarbetats.

Förvaltningen bedömer att målet har uppnåtts.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

FN:s barnkonvention är vägledande i nämndens arbete

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda.

Analys

Förvaltningen har under året arbetat med den så kallade Västernorrlandsmodellen, en

intervjumodell som syftar till att efterfråga barnens upplevelse av kontakten med socialtjänsten. Arbetet fortsätter under 2018.

Inom enheten barn och unga sker kontinuerlig utveckling och uppföljning av arbetet med Signs of Safety. Signs of Safety är ett samtalsmetodsstöd och en riskbedömningsmodell i syfte att säkerställa att barn synliggörs och involveras under utredningar och insatser. I samband med tertialrapport 1 skapades nya indikatorer baserade på Signs of Safety; *Andel föräldrar som upplever att de varit med och gett förslag på förändringar utifrån oron för barnet/barnen, andel som upplever att de blivit behandlade med respekt* samt *andel som upplever att den socialsekreterare som de träffat har lyssnat på dom*. Förvaltningen uppvisar goda resultat på frågor som rör bemötande och inflytande i utredningen.

Vid handläggning av ekonomiskt bistånd synliggörs barns behov vid bedömningar och beslut med hjälp av stödmaterialet "barnperspektivet inom ekonomiskt bistånd". Beroendevården har under året deltagit i socialförvaltningens utbildning kring barnkonsekvensanalyser samt tagit del av erfarenheter i staden för att utveckla arbetet med att synliggöra barnens behov i vuxenutredningar. Barn till missbrukare uppmärksammas och erbjuds stödgrupper. En uppdatering av rutinerna för informationsöverföring om oro för barn mellan beroendevården och barn och ungdom har gjorts.

Förskolornas arbete utgår från FN:s barnkonvention. Arbetet med att öka barns inkludering och möjlighet till inflytande pågår ständigt. Förskolorna har under året arbetat med olika artiklar från barnkonventionen tillsammans med barn och vårdnadshavare.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
▬	Andel föräldrar som upplever att de varit med och gett förslag på förändringar utifrån oron för barnet/barnen				66 %			2017
Analys Första året indikatorn används, därför saknas det tidigare resultat. Utfall för 2016 presenteras i verksamhetsberättelsen för 2017.								
▬	Andel som upplever att de blivit behandlade med respekt				76 %			2017
Analys Första året indikatorn används, därför saknas det tidigare resultat. Utfall för 2016 presenteras i verksamhetsberättelsen för 2017.								
▬	Andel som upplever att den socialsekreterare som de träffat har lyssnat på dom				62 %			2017
Analys Första året indikatorn används, därför saknas det tidigare resultat. Utfall för 2016 presenteras i verksamhetsberättelsen för 2017.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen arbetar förebyggande mot våld i nära relationer, sexuellt våld och hatbrott. Under 2017 har 90 medarbetare fått redskap att upptäcka våldsutsatthet och dess konsekvenser genom satsningen på intern utbildning, så kallad "våld i nära relationer- skola". I utbildningen ingår information om Origos verksamhet. Origo är ett resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld och bedrivs i samarbete mellan kommunerna, landstinget och polisen i länet. Syfte med utbildningen är att förekomsten av våld i nära relation ska uppmärksammas inom nämndens samtliga verksamheter.

Under perioden januari till december har 158 personer, 123 kvinnor och 13 män (23 ej uppgett kön), kommit i kontakt med förvaltningens relationsvåldsteam. Fler män söker stöd för våld i nära relation i jämförelse med föregående år. Arbetet fortsätter under 2018.

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundar sig på att samtliga indikatorer och nämndmål helt har uppnåtts.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel medarbetare som gått utbildning om att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, som anser sig ha fått redskap för att upptäcka och samtala med barn om sin situation	20				20 %	Tas fram av nämnden	2017
●	Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper	20 %				20 %	Tas fram av nämnden	2017
● ♂ ♀	Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	137 st	13 %	124 %	177 st	120 st	tas fram av nämnden	2017

Analys

Många medborgare kommer i kontakt med relationsvåldsteamet. Under perioden januari till december har 158 personer kommit i kontakt med relationsvåldsteamet. Av dessa var 124 kvinnor och 13 män (i 23 ärenden är kön okänt). Under 2016 var 177 personer kända för relationsvåldsteamet. Av dessa var 1 man. Antalet män som söker stöd hos relationsvåldsteamet ökar till följd av metodarbete.

Nämndmål:

Ingen behöver leva i en relation där individen utsätts för våld

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Socialtjänsten fångar upp, förebygger och erbjuder fler våldsutsatta och fler våldsutövare stöd och hjälp. Fler tar del av öppenvårdsinsatser via Familjestöd. Fler tar del av våldspreventiva grupper till exempel "Trygga händer". Barn som lever med våld i nära relation får sina behov

tillgodosedda. Fler anställda är utbildade i att upptäcka, förebygga och hantera ärenden där det förekommer våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Analys

Andelen medborgare som kommer i kontakt med relationsvåldsteamet fortsätter att öka främst genom informationsspridning, kunskapsökning hos medarbetarna samt genom ökad samverkan inom förvaltningen. Under januari till december 2017 har 158 personer kommit i kontakt med relationsvåldsteamet rörande våld i bland annat partnerrelation samt våld där föräldrar eller annan släkting är våldsutövare. Majoriteten av dessa personer har själv kontaktat förvaltningen eller uppmärksammats och hänvisats av medarbetare inom förvaltningen. Under 2018 fortsätter arbetet med att öka kunskap om våld i nära relation till medarbetare som arbetar med personer med högre sårbarhetsfaktorer som äldre över 65 år och personer med omsorgsbehov.

Under året har ett systemteoretiskt förhållningssätt inom öppenvården för barn och unga utvecklats och implementerats. En gruppverksamhet för barn som utövat och/eller upplevt våld har utarbetats och planeras att starta 2018. Arbete med att utveckla arbetssätt för att upptäcka våld i nära relation har skett inom verksamheterna. Bland annat har flera enheter integrerat FREDA-frågor, ett stöd för att fråga om våld i enskilda ärenden, i sina utredningsmallar.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Utveckla arbetssätt utifrån standardiserade metoder för att upptäcka våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

◆ Uppfylls delvis

Analys

Under året har brukare inom verksamheterna i egen regi givits möjlighet att påverka innehåll och aktiviteter genom brukarråd alternativt arbetsplatsträffar för brukare. Ändringar inom verksamheterna har genomförts utifrån önskemålen.

Resultaten från brukarundersökningen inom daglig verksamhet driven i egen regi har ökat för samtliga frågor jämfört med föregående år. För LSS-bostäder drivna i egen regi är resultaten sammantaget i nivå med föregående år. Svarsfrekvensen är dock låg i brukarundersökningen vilket är en utmaning för hela staden.

I LSS-bostäderna (egen regi) har anhörigmöte genomförts med syftet att informera om verksamhetens pågående aktiviteter för att öka brukarnas inflytande och delaktighet. De anhöriga har även delgivits resultaten för årets brukarundersökning.

Som en del i arbetet med brukarinflytande och kvalitet har beställarenheten för funktionsnedsättning ökat chefstätheten. Vidare har enheten arbetat aktivt med motiverande intervju (MI) vilket är en samtalsmetod med fokus på att få fram den enskildes röst och motivation. Enheten har vid behov använt tolk samt Alternativ och Kompletterande

Kommunikation (AKK).

Årsmålen för fyra av nio indikatorer har uppnåtts och målet bedöms därför delvis uppnått.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	96 %	95 %	99 %	85 %	89 %	89 %	2017
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	73 %	78 %	65 %	71 %	77 %	77 %	2017
Analys Viss ökning jämfört med 2016, dock inte i nivå med årsmål. Resultatet för daglig verksamhet i egen regi är 72 % och för LSS-boende i egen regi är resultatet 75 %.							
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	68 %	72 %	63 %	59 %	64 %	tas fram av nämnden	2017
Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner	81 %	82 %	81 %	84 %	85 %	79 %	2017
Analys Resultat för daglig verksamhet egen regi är 63 % och för LSS-bostäder egen regi är resultatet 65 %. Rutiner och arbetssätt beskriver hur brukaren görs delaktig i upprättandet av genomförandeplaner. Verksamheterna ska utifrån resultaten se över och utveckla på vilket sätt genomförandeplanen kommuniceras med anhöriga och brukare.							
Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	90 %	88 %	90 %	91 %	tas fram av nämnden	2017
Analys För LSS-bostäder drivna i egen regi är resultatet 88 %.							
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	87 %	89 %	93 %	94 %	91 %	2017
Analys Resultaten för LSS-boende drivna i egen regi är för frågan "jag känner mig trygg i min egen lägenhet" 92 % och för frågan "jag känner mig trygg i gemensamhetsutrymmena" 95 %. Resultaten är således höga för egen regi verksamheter och något lägre för externa verksamheter.							
Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	92 %	96 %	92 %	83 %	86 %	87%	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	100 %			75 %	90 %	90 %	2017
Analys Resultat fördelat över kön har ej redovisats för stadsdelsnämnden utan enbart för det totala utfallet.							
Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	85 %	87 %	94 %	94 %	87 %	2017
Analys Resultat för LSS-bostäder drivna i egen regi är 87 % nöjda samt 13 % har svarat "varken eller". Resultatet betraktas därmed som relativt gott eftersom det inte uttryckts något missnöje avseende den övergripande nöjdheten i boendet.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av dagliga verksamheters arbete mot arbetsmarknaden för deltagarna. Där ingår resursfördelningen samt samverkan mellan arbetsrehabiliterande insatser.	2017-01-01	2017-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda i vilken form hälso- och sjukvården inom LSS ska bedrivas i staden efter att projekttiden går ut	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning har insatser av god kvalitet som är tillgängliga och likvärdiga

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Insatserna är likvärdiga och tillgängliga oberoende av till exempel ålder, kön eller etnicitet. Utredningsprocessen är transparent och rättssäker. Samtliga insatser är anpassade efter individuella behov och stärker den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv.

Analys

I slutet av året rekryterades enhetschef och biträdande enhetschef inom beställarenheten. Organisationsförändringen innebär en ökad chefstäthet med bättre förutsättningar för tätare uppföljningar av handläggningsprocessen samt utveckling av enhetens systematiska kvalitetsarbete.

Den dagliga verksamheten i egen regi har under året utökats med ytterligare en biträdande enhetschef för att bland annat möjliggöra kvalitetsutveckling och säkerställa att insatser är anpassade efter individuella behov. Vidare har flertalet anpassningar gjorts i verksamheten för att anpassa den fysiska miljön utifrån brukarnas enskilda förmågor och behov.

Inom LSS-bostäderna (egen regi) har flertalet medarbetare gått utbildningar inom Carpe för

att vidareutveckla bemötandet och den sociala dokumentationen vid enheterna. Mindre renoveringsarbeten har gjorts vid några av LSS-bostäderna. Exempelvis har Björinge och Stranninge målats om samt att nytt golv lagts i Björinge LSS-bostad.

Målet bedöms ha uppnåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen har under året arbetat för att medborgarna ska ha inflytande över sin närmiljö. Detta i syfte att skapa engagemang och nå fler medborgare. Förvaltningen har även arbetat med att stötta medborgarnas organisering och delaktighet genom dialog med framförallt ungdoms-och kvinnoföreningar.

Under 2017 avvecklades det civila rådet i sin nuvarande form och ersattes av nätverksträffar. En nätverksträff har genomförts där förvaltningen konstaterade att det finns ett stort behov av kompetenshöjande åtgärder för föreningar avseende föreningsadministration samt att föreningar önskar ett forum där man kan dela kunskap om varandras verksamheter och erfarenheter. Detta behov kommer att prägla innehållet i kommande nätverksträffar.

Inom det lokala utvecklingsprogrammet fortsätter arbetet med att skapa engagemang och involvera medborgarna i utvecklingsarbetet bland annat genom pilotprojektet medborgarbudget.

Den 10-18 juni arrangerades politikerveckan i Järva på Spånga idrottsplats. För arrangemanget stod föreningen Global Village. Syftet var att främja samtal mellan politiker och invånare, skapa bättre förutsättningar för boende att engagera sig i politiken och sätta lokalinvånarnas frågor på den politiska agendan. Samtliga partiledare från riksdagens partier deltog för att hålla tal och debattera. Det förekom även föreläsningar och seminarier mellan politiker och lokala aktörer. Representanter från andra politiska nivåer från stadsdel, kommun, landsting och riksdag samt andra aktörer såsom studieförbund, ungdomsförbund, studentföreningar, företag och myndigheter medverkade med egna utställningar. Media direktsände i SVT Forum. Arrangemang var välbesökt för att vara första året som det genomfördes.

Lokalt utvecklingsprogram

Nämnden har fortsatt arbeta utifrån det lokala utvecklingsprogrammet (LUP) och de fyra prioriterade tematiska områdena: barn och ungas livsvillkor, arbetet och sysselsättning, bostäder samt trygghet. Inom de tematiska områdena samverkar förvaltningen med andra fackförvaltningar/bolag, myndigheter och civilsamhället. Olika åtgärder har prioriterats och finns med i verksamhetsplanen.

Medborgardialoger har genomförts och uppföljning av dessa kommer att ske under 2018 inom bland annat barn och ungas livsvillkor samt arbete och sysselsättning. Nämnden avsatte 2 mnkr för att genomföra en medborgarbudget som ett pilotprojekt i Gullingeparken. Under våren genomfördes flera riktade workshops där medborgarna tog fram förslag på upprustning

av parken. Åtta förslag gick vidare till omröstning. Efter omröstning stod en lekpark som det vinnande förslaget. Parken kommer att invigas under 2018.

Varje tematiskt område har under året genomfört en konferens som riktade sig till medarbetare inom staden och alla samverkanspartners. Syftet har varit att informera om det lokala utvecklingsprogrammet, utbyta erfarenheter och ge inspiration i det fortsatta arbetet. Under 2018 kommer det fortsatta arbetet bland annat att rikta in sig på att hitta samverkansformer och synergier mellan de olika tematiska områdena.

För att öka inskrivningsgraden i förskolan har informationsinsatser kring förskolans betydelse och uppdrag genomförts. För att öka vårdnadshavarnas engagemang och delaktighet har förvaltningen under året arbetat med att skapa nya samverkansformer mellan förskolan och vårdnadshavarna. Exempel på detta är drop in frukost, föräldraforum och öppna föräldradialoger.

Inom det tematiska området arbete och sysselsättning har fokus varit att undanröja hinder och möjliggöra att fler medborgare får arbete eller börjar studera. Under medborgardialogen har bland annat behov framförts om information och stöd på vägen mot arbete. Även frågan om hur man når unga utan arbete eller sysselsättning (UVAS) har framförts av varpå en medborgardialog på det temat planeras under 2018.

För att öka andelen personer med förstahandskontrakt i stadsdelen har ungdomar i stadsdelsområdet fått information om bostadsmarknaden samt kring ansökan av bostad i samband med informationsträffar om feriejobb. Fokus har även varit att erbjuda gemensamhetslokaler utifrån boendes behov varpå föreningen Tensta United, i samverkan med Familjebostäder, erbjudit läxhjälp för barn och ungdomar i årskurs ett till nio.

Inom ramen för det tematiska området trygghet deltar förvaltningen i ett samverkansprojekt, vilket leds av trafikkontoret, avseende restaurering av Tenstagången. Vidare har förvaltningen tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, trafikkontoret, polisen samt fastighetsägare och företagarföreningar i stadsdelsområdena arbetat fram en gemensam problembild och en förståelse för de olika aktörernas ansvarsområden.

Nämnden tilldelades 6,6 miljoner kronor i demokratimedel för 2017. Drygt 60 procent av demokratimedlen har finansierat trygghetsskapande åtgärder i form av medborgarvärdar och trygghetsskapande insatser i utemiljön. Cirka 30 procent har använts för att tillhandahålla kostnadsfria mötesrum för att främja organisering samt utveckla mötesplatser i form av marknader och event. Resterande 10 procent har använts för att främja unga och kvinnors organisering i form av kultur- och feriejobbsprojekt.

Förvaltningen för verksamhetsområdets mål bedöms delvis uppnått.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor	40,8 %	36 %	46 %		40 %	Fastställs 2017	2017
●	Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö	25 %	26 %	23 %		25 %	Fastställs 2017	2017

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel stockholmare som är aktiva inom civilsamhällets organisationer	25 %	25 %	26 %		25 %	Fastställs 2017	2017

Nämndmål:

Invånarna ska ha hög tillit och känna förtroende för stadsdelsförvaltningen.

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Fler medborgare använder medborgarförslag och fler deltar i medborgardialoger för att påverka sin närmiljö. Fler mötesplatser finns tillgängliga för att gynna organisering och används av olika målgrupper. Svarsfrekvenser på brukarenkäter ökar.

Analys

Nämnden uppmuntrar medborgarna att komma in med medborgarförslag. Inom ramen för det lokala utvecklingsprogrammet utvecklas och testas olika former av medborgardialoger. Under perioden har medborgarförslagen ökat med 53 procent i jämförelse med samma period förra året, från 55 till 84 stycken. Fler förslag ligger dock inte inom stadsdelsområdet ansvarsområde och skickas därför vidare till berörda nämnder.

En medborgarbudget har genomförts under året. Arbetet startade med både riktade och öppna workshops där förslag på hur Gullingeparken ska utvecklas samlades in. Åtta förslag gick vidare till omröstning. Det förslag som fick flest röster och därmed vann var en lekplats. Invigning av lekplatsen sker under 2018.

I december beslutade nämnden att teckna ett tvåårigt avtal, idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningen Spånga Blåband med start 2018. Syftet är att öka kvinnors organisering och minska kvinnors utanförskap.

Insatser görs återkommande för att öka deltagandet i brukar- och medborgarundersökningar inom samtliga verksamhetsområden för att öka resultatsäkerheten.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑	Förvaltningen utreder möjligheten till utvecklad digitaliserad dialog med medborgare	2017-01-01	2017-12-31	
☑	Införa nya former för det Civila Rådet och utreda förutsättningarna för att etablera ett Ungdomsråd.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

● Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Offentligt upphandling utvecklar staden i

hållbar riktning" uppnås genom att all upphandling utgår från stadens upphandlingspolicy och att det ställs höga krav på att utförare och leverantörer bidrar till god kvalitet, hållbarhet och jämlikhet.

Nämnden deltar i flera stadsövergripande upphandlingar. Stadsdelsnämnden har egen upphandlingskompetens som arbetar med stöd í upphandlingsfrågor och även handlägger upphandlingar.

Projektet effektiva inköp har driftssatts. Projektet innebär att beställningar kan göra elektroniskt direkt i en inköpsmodul. Beställningen godkänns och under förutsättning att rätt mängd levereras så går betalningen direkt utan ordinarie fakturaflöde. Målet för elektroniska inköp har kommer uppnås genom långsiktigt arbete med utbildning av medarbetare där stadsdelen samarbetar med serviceförvaltningen. Nämndens utfall har sedan införande legat en bit under det initiala målet på 50 procents systemanvändande. Under året 2017 har det anslutits allt fler leverantörer till e-handelssystemet detta har lett till behov av nytt sätt att kommunicera och arbeta med införandet som vi projektets start var något enklare att hantera.

Förvaltningen noterar att personalomsättning och vakanser utgör en försvårande omständighet att implementera e-handel. Alla dessa initiala och strukturella svårigheter till trots gör förvaltningen bedömningen att utfallet kommer att förbättras och uppnås på sikt. Förvaltningen har som första stadsdel ett eget upphandlat avtal anslutet till e-handelssystemet.

Förvaltningen bedömer att målet har uppnåtts.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel elektroniska inköp	37 %			41 %	37 %	Tas fram av nämnden	VB 2017
Analys								
En försvårande omständighet är att beställningar med längre leveranstid läggs manuellt och under leveranstidens gång ansluts leverantören till e-handel, vi kommer att leva med detta under det kommande året. Uppföljningen av avvikelser sker manuellt.								
Under sommarmånaderna sjunker dessvärre utfallet vilket är en tydlig indikation på att organisationen kan förbättra sina förberedelser inför semesterperioderna.								
Under hösten noterar förvaltningen att ett större antal vakanser försvårar möjligheterna till att ta steg i positiv riktning och att till det positiva inslagen hör att stadsdelen tecknat ett eget avtal som omfattar e-handel.								
Vi noterar att förvaltningen ligger exakt på genomsnittet i systemutnyttjande jämfört med utfallet för Stockholms stad.								
	Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %				100 %	80%	2017
Analys								
Under året har det förts flertalet framåtsyftande dialoger med flera av stadsdelens externa kontraktspartners på äldrevårdssidan, frititdsentreprenörer och stadsmiljö för att ta några exempel. Dialogerna präglas av beställarnärvaro, framtidsfokus och förbättring.								
Dialogerna inbegriper allt mellan driftsfrågor såväl som strategiska frågor och leder till att förvaltningen skapar underlag för framtida förfrågningsunderlag och avtal men dialogerna leder också till att avtalen förtydligas, anpassas till omvärldsförändringar och får den aktualitet som krävs för att våra entreprenörer ska kunna leverera rätt tjänst till förvaltningen.								
Förvaltningen anser att beställarkompetensen har utvecklats under året och att det finns mycket att åstadkomma under kommande år.								

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Nämnden redovisar ett sammanlagt överskott om 0,7 mnkr efter bokslutsdispositioner. Resultatet innebär att målet om budgetföljsamhet är uppfyllt.

Analys av resultaträkning

Resultaträkning, mnkr	20161231	20171231	Avvikelse
Intäkter			
Försäljning, bidrag mm	-252,1	-260,1	-7,9
Summa	-252,1	-260,1	-7,9
Kostnader			
Köp av verksamhet, entreprenad mm	600,0	600,4	0,4
Personalkostnader	533,5	556,0	22,6
Lokalhyror och drift	148,9	154,1	5,2
Övriga verksamhetskostnader	51,6	62,3	10,8
Avskrivningar och finansiella kostnader	5,6	6,8	1,1
Summa	1 339,6	1 379,6	40,0
Totalt netto	1 087,43	1 119,51	32,1

Nämndens resultaträkning har netto ökat med 32,1 mnkr jämfört med 2016. Intäkter har ökat med 7,9 mnkr jämfört med tidigare år. Det beror främst på utökade statsbidrag från socialstyrelsen för diverse projekt samt statsbidrag från Migrationsverket. Majoriteten av intäkterna från Migrationsverket är ersättning för placering av ensamkommande barn.

Köp av verksamhet och entreprenader har ökat med 0,4 mnkr. Personalkostnaderna har ökat med 22,6 mnkr och avser årets lönerevision. Lokalhyror och drift har ökat med 5,2 mnkr och avser ökning av diverse driftkostnader. Kostnaderna för övriga verksamhetskostnader har ökat med 10,8 mnkr och avser inhyrning av konsulter och tillfällig personal inom omsorgsverksamheterna med anledning av rekryteringssvårigheter.

Kostnader för avskrivningar och internränta har ökat med 1,1 mnkr vilket följer planen för kapitalkostnader för genomförda investeringar. Gräns för periodiseringar av kostnader och intäkter har i detta bokslut fastställts till 50 tkr.

Uppföljning av driftbudget

DRIFTVERKSAMHET, mnkr	BUDGET 2017		BOKSLUT 2017		Avvikelse
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	
Nämnd- och förvaltningsadministration	0,0	42,9	-2,8	57,0	-11,3
Individ- och familjeomsorg	-160,7	336,2	-41,0	222,5	-6,0
varav socialpsykiatri	-3,7	22,3	-6,7	28,7	-3,4
Stadsmiljöverksamhet	0,0	11,4	-2,0	14,8	-1,4
avskrivningar	0,0	5,2	0,0	4,3	0,9
internräntor	0,0	0,8	0,0	0,3	0,5
Förskoleverksamhet	-16,0	274,7	-22,4	277,7	3,4
Äldreomsorg	-34,4	272,1	-35,0	278,2	-5,5
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-33,7	238,4	-29,4	238,0	-3,9
Barn, kultur och fritid	-0,6	48,7	-7,0	42,2	12,9
Flyktingmottagande	1,8	-1,0	-103,1	86,8	17,1
Arbetsmarknadsåtgärder	-11,7	35,4	-14,1	34,9	2,9
Ekonomiskt bistånd	-11,3	127,2	-3,2	122,9	-3,8
varav handläggare					0,0
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före bokslutsdispositioner	-266,6	1 392,0	-260,0	1 379,6	5,8
Bokslutsdispositioner					
Återredovisning/ombudgetering					-0,8
Resultatenheternas ingående fond					14,0
Resultatenheternas utgående fond					-18,3
Resultat efter bokslutsdispositioner					0,7

** I tabell för nämnd och administration nedan inkluderas flyktingmottagande.*

Stadsdelsnämnden redovisar ett sammanlagt överskott mot budget om 0,7 mnkr efter resultatöverföring och ombudgetering. Före resultatöverföring redovisas ett överskott om 5,9 mnkr.

Resultatet i bokslutet är något högre än prognostiserat i 2017 års tertialrapporter.

Nämnden har resultatenheter inom tre verksamhetsområden. Den sammanlagda fonden uppgick vid årets början till 14,0 mnkr. Från 2017 överförs ytterligare 4,3 mnkr till resultatfonden vilket innebär att den utgående fonden för 2017 uppgår till 18,3 mnkr.

Förskolans resultatenheter redovisar ett överskott om 3,3 mnkr. Resultatenheterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar ett överskott om 1,0 mnkr. Resultatenheten inom individ och familjeomsorg för vidare den ingående fonden om 1,7 mnkr.

Nedan redovisas årets avvikelse mot budget per verksamhetsområde och föregående års budgetavvikelse samt årets prognoser i tertialrapport 1 respektive 2.

Nämnd- och administration

Nämnd och administration, mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017 - T1	Prognos 2017 - T2	Bokslut 2017
Avvikelse mot budget, mnkr	0,0	11,6	11,4	11,4

Budget för 2017 var i verksamhetsplan 2017, 42,9 mnkr. I nämndens budget har funnits 10,0 mnkr i buffert reserverade för oförutsedda kostnader. Bufferten återfinns under posten flyktingmottagande, en central verksamhetskod som införts i staden efter nämndens beslut om budget och verksamhetsplan. Under nämnd- och administration redovisas i enlighet med stadens regler kostnader för medborgarkontoret, 5,6 mnkr en verksamhet som felaktigt budgeterats under verksamhetsområdet barn, kultur och fritid p.g.a. organisatorisk tillhörighet. I tabellerna ovan har korrigerats för detta. Budgetavvikelsen är 11,4 mnkr, densamma som i tertialrapport 2.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorg, mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017 - T1	Prognos 2017 - T2	Bokslut 2017
Avvikelse jämfört budget	-0,1	-7,9	-7,3	-6,0

Det ekonomiska utfallet visar en negativ avvikelse om 6,0 mnkr jämfört med budget före resultatöverföring. Negativa avvikelser återfinns inom flera områden.

Barn och ungdom

Verksamhetens utfall visar ett underskott om 4,5 mnkr Avvikelsen för placeringskostnader uppgår till -3,5 mnkr. Det är framför allt kostnader för jourhem, HVB placeringar samt öppenvården som ökat konstant under året. Även handläggningskostnader har överskridit årets budget. Avvikelsen beror både på höga konsultkostnader samt överbemanning vid nyanställningar av nya socialsekreterare.

Årets kostnader för ensamkommande barn ryms inom intäktsramen. Utbetalning av intäkter från 2015 och 2016 under året har resulterat i ett överskott som redovisas under nya verksamhetsområdet Flyktingmottagande.

Missbruk/vuxna

För området missbruk/vuxna redovisar ett underskott om 2,0 mnkr. Den negativa avvikelsen beror främst på ökade kostnader för placeringskostnader för stödboende och härbärgen.

Socialpsykiatri

Verksamheten redovisar ett underskott om 3,4 mnkr. Underskottet återfinns hos betällarenheten och ledning beror på höga konsultkostnader till följd av vakanser, ökade

kostnader för placeringar i stödboende och lägre hyresintäkter p.g.a. tomma platser.

Resultatenhet

Bromstensgården är helt intäktsfinansierad och är verksamhetsområdets enda resultatenhet. Bromstensgården har en resultatfond om 1,7 mnkr. Resultatöverföringen till 2018 motsvarar beloppet i fonden.

Stadsmiljöverksamhet

Stadsmiljöverksamhet, mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017 - T1	Prognos 2017 - T2	Bokslut 2017
Avvikelse jämfört budget	1,5	0,0	0,0	-1,4

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 1,4 mnkr. Budgeten för stadsmiljö har under året huvudsakligen använts till reparationer, underhåll och skötsel av stadsdelens lekparker, parkmark, parkvägar, plaskdammar i enlighet med entreprenadavtalet. Budgeten justerades med 3,1 mnkr för vattenförbättrande åtgärder av dammarna i Hjulsta av vilka 2,3 mnkr upparbetats under året och för 0,8 mnkr begärs ombudgetering till 2018.

Förskoleverksamhet

Förskoleverksamhet inkl resultatfond, mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017 - T1	Prognos 2017 - T2	Bokslut 2017
Avvikelse jämfört budget	1,6	-1,4	-1,5	3,4

Avdelning förskola redovisar ett överskott om 3,4 mkr. Det positiva utfallet beror bl.a. på lägre kostnader än tidigare beräknat inom ett par områden samt på att en större intäkt från Migrationsverket reserverats under slutet av året. Vidare föll kundförluster inte ut i nivå med budget vilket bidragit till ett förbättrat resultat.

Vid årets prognosarbete har generellt sett en försiktig hållning tillämpats. Under våren fick avdelningen besked att förbereda sig på en ökad mängd nyanlända vilket medel reserverades för. Det kan nu konstatera att nyanlända inte ankom i förväntad omfattning. På grund av detta samt återhållsamhet inom flera områden har kostnaderna hållits tillbaka vilket förbättrat resultatet. Beställaren har därmed fått ökade möjligheter att stötta förskoleenheterna med de ekonomiska svårigheter ett fortsatt vikande barnantal har inneburit. Vidare har ökade resurser tilldelats för barn i behov av särskilt stöd. Med årets resultat går enheterna nu stärkta in i kommande år med bl.a. stora satsningar inom ramen för Skolplattformen väntar.

Förskolan har sju resultatenheter. Samtliga resultatenheter redovisar ett överskott före avsättning till fond och det sammantagna utfallet uppgår till 3,4 mnkr. Ingående resultatfond från 2016 är 4,6 mnkr och utgående fond 2017 uppgår till 7,9 mnkr.

För femte året i rad har andelen inskrivna förskolebarn sjunkit och blev i år 1815 jämfört med 1888 år 2016. Vid ingången av året var uppskattningen att stadsdelsnämnden skulle ha 1832 barn i snitt under 2017.

Förvaltningen har under året fortsatt sitt arbete med att öka inskrivningsgraden i förskolan. En arbetsgrupp, bestående av bland annat förskolechefer och pedagoger, har arbetat aktivt för att nå de vårdnadshavare som inte har sina barn i förskolan.

Utveckling av metoder för samverkan med vårdnadshavare pågår inom det lokala utvecklingsprogrammet. Förskoleundersökningen visar att det utvecklingsarbete som pågått har gett positiva resultat och nöjdheten bland vårdnadshavarna har ökat inom samtliga områden.

Vissa enheter har under året utarbetat checklistor med basmaterial för att skapa en likvärdig miljö. Arbetet har resulterat i att förskolornas självvärderingar i kvalitetsindikatorn (WKI), området pedagogiska miljöer och material, har ökat sedan föregående år.

Sjukfrånvaron, kort–och långtidssjukfrånvaro sammantaget, var under mätningen i november (genomsnittligt mått på 12 månader) 8,1 procent för hela avdelningen vilket är en kraftig förbättring mot 9,8 procent i början av året. Förvaltningens totala sjukfrånvaro är som jämförelse 7,1 procent.

Under året har en ny förskola – Lilla Tensta – invigts och tagits i bruk.

Äldreomsorg

Äldreomsorg, mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017 - T1	Prognos 2017 - T2	Bokslut 2017
Avvikelse jämfört budget	-9,9	-4,2	-5,1	-5,5

Utfallet för verksamhetsområdet äldreomsorg visar en negativ budgetavvikelse om 5,5 mnkr. Jämfört med tertialrapport 2 är detta en ökad avvikelse med 0,4 mnkr.

Beställarenheten visar en negativ budgetavvikelse om 0,5 mnkr vilket beror på ökade kostnader för köp av hemtjänst i ordinärt boende, trots att antalet personer med denna insats har varit lägre 2017 jämfört med 2016, 436 personer att jämföra med 463. Budgetavvikelsen för köp av hemtjänst i servicehus visar på ett överskott med 3,3 mnkr. Under 2017 har 105 personer beviljats insatser i servicehus och för 2016 var det i genomsnitt 122 personer. Antalet personer med hemvårdsbidrag har ökat och redovisar ett underskott mot budget med 0,4 mnkr.

För köp av platser i heldygnsomsorg exklusive korttidsvård är budgetavvikelsen ett underskott med 2,2 mnkr. Antalet platser med somatisk inriktning har minskat under året varje månad och därför är antalet platser 5,3 platser lägre än budgeterat. Däremot så ökar antalet platser med demensinriktning och antalet platser är 8,5 högre än budgeterat. Jämfört med 2016 så har demensplatserna ökat med 8,5 platser. Kostnaderna för korttidsvård har varit höga under året och har en negativ budgetavvikelse på 1,6 mnkr. Jämfört med 2016 så är det en kostnadsökning med 1,2 mnkr. För köp av platser i dagverksamhet är budgetavvikelsen ett överskott med 0,5 mnkr inklusive kostnader för resor.

Utförarenheter

Spånga-Tensta Hemtjänst visar en negativ budgetavvikelse om 5,0 mnkr. Resultatet är en förbättring jämfört med tertial 2 då prognosen var ett underskott med 5,5 mnkr. Under 2017 har en rad åtgärder vidtagits för att minska kostnaderna. En extern konsult har anlitats för att se över schemaläggningen för att skapa en större effektivitet och öka kundtiden för varje medarbetare. Chefer och samordnare har planeringsmöten varje vecka för att följa upp beviljade insatser. De åtgärder som har vidtagits har resulterat i en förbättrad ekonomi fr.o.m. augusti 2017.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning, mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017 - T1	Prognos 2017 - T2	Bokslut 2017
Avvikelse jämfört budget	1,5	-0,8	-1,2	-3,9

Verksamhetsområdet redovisar en negativ avvikelse mot budget med 3,9 mnkr, vilket är en försämring jämfört med tertialrapport 2. Underskottet härrör till beställarenheten och består av placeringskostnader inom bostäder med särskild service LSS. Även konsultkostnaderna inom biståndshandläggningen ligger högre än budget på grund av svårigheter att rekrytera.

Utförarenheter

Resultatenheten bostäder med särskild service redovisar ett överskott om 5,1 mnkr. Enheten har uppnått maxgränsen för resultatfonden och kan därför inte föra med sig något av 2017 års överskott till nästa år. Resultatenheten daglig verksamhet prognostiserar ett överskott på 1,7 mnkr efter resultatöverföring om 3,8 mnkr.

Övriga utförare inom verksamhetsområdet prognostiserar ett samlat underskott om 0,4 mnkr. Underskottet återfinns hos restaurangen i Fristad. Intäkterna ligger inte i nivå med kostnaderna. Restaurangen har tillfälligt flyttat till Tensta för att kunna sanera lokalerna i Fristad från kackerlackor, något som ytterligare påverkat resultatet negativt

Barn, kultur och fritid

Barn, kultur och fritid mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017 - T1	Prognos 2017 - T2	Bokslut 2017
Avvikelse jämfört budget	0,3	0,0	0,0	7,3

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 7,3 mnkr efter korrigering av kostnader för medborgarkontoret, se nämnd och administration. Överskottet beror främst på att medel budgeterats under verksamhetsområdet utifrån osäkerhet om finansiering av flera projekt, såsom TechTensta. Medel för detta har under året beslutats av sociala investeringsfonden, vilket inneburit att medel ej behövt tas i anspråk. Även vakanser inom området har bidragit till lägre kostnader än budgeterat för året.

Inom området finns kultur- och fritidsverksamhet för barn och unga samt fritidsgårdarna i Tensta, Hjulsta och Spånga samt ett uppstartat projekt avseende etablering av TechTensta i Tensta. Inom området finns uppsökande fältarbete och trygghetsskapande verksamhet, där samverkan mellan fältassistenter, medborgarvärdar och den sociala insatsgruppen har varit ett prioriterat arbete under året.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder, mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017 - T1	Prognos 2017 - T2	Bokslut 2017
Avvikelse jämfört budget	3,4	-0,5	-1,0	2,9

Ett överskott mot budget om 2,9 mnkr redovisas för året. Medel för feriearbeten budgeterades i verksamhetsplan med 13,9 mnkr. och resulterade i ett utfall på 12,7 mnkr. Budgetjustering om 3,0 mnkr tillfördes därutöver vilket innebär ett överskott om 4,2 mnkr.

Verksamheten innefattar även visstidsanställningar genom projektet Snabbspåret. Verksamheten redovisar ett mindre underskott som beror på att fler personer har fått anställning inom Snabbspåret än budgeterat. Under året har 61 personer anställts inom insatsen. Dessa anställningar har bidragit till sänkta kostnader för ekonomiskt bistånd och därmed påverkar positivt prognosen för verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd, mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017 - T1	Prognos 2017 - T2	Bokslut 2017
Avvikelse jämfört budget	4,8	1,8	3,2	-3,8

Verksamhetsområdets utfall uppgår till ett underskott om 3,8 mnkr.

Avvikelsen beror främst på ökade kostnader för tillfälliga boenden. Trots minskade behov av försörjningsstöd är bostadsbristen fortsatt ett problem och fler vänder sig till socialtjänsten för att få hjälp med att lösa sitt boende. Andel boendekostnader uppgår till 14 procent av den totala kostnaden för beviljat bistånd och är 7 procent högre än motsvarande andel för 2016. Anledningen är att antal familjer med osäkra boenden ökar och beviljas bistånd till tillfälliga boenden.

Antal hushåll har minskat successivt under året från 766 i januari till 707 i december 2017. Kostnaderna per hushåll är dock alltjämt ganska hög och överstiger snittet för hela staden med drygt 10 procent. Till en viss del förklaras detta med att antalet biståndstagare per hushåll är betydligt högre jämfört med hela staden.

I tidigare prognoser har statsbidrag för glappet ingått. Dessa intäkter finns nu inom det nya verksamhetsområdet Flyktingmottagning.

Resultatenheter

Resultatenheter, mnkr	Prognos 2017 Tertial 2	Summa fond från 2016	Summa fond till 2018
Individ- och familjeomsorg			
- Bromstensgården	1,7	1,7	1,7
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	2,9	7,7	8,7
- Två resultatenheter			
Förskoleverksamhet			
- sju resultatenheter	3,1	4,6	7,9
Summa resultatenheter	7,7	14,0	18,3

Resultatenheterna har en ingående fond om 14,0 mnkr. Resultatenheterna för förskola för över

ett överskott om 3,3 mnkr till 2018. Resultatenheten inom individ- och familjeomsorg för vidare sin ingående fond om 1,7 till 2018. Resultatenheterna inom funktionsnedsättning ökar resultatfonden med 1,0 mnkr. Nämnden resultatfond ökar därmed med 4,3 mnkr och den utgående fonden till 2018 uppgår därmed till 18,3 mnkr.

Investeringar

INVESTERINGAR, mnkr	BUDGET	BUDGETJUST.	JUST. BUDGET	BOKSLUT	AVV.
Stadsmiljö	11,9	1,0	12,9	6,2	6,7
Klimatinvesteringar		1,2	1,2	1,2	0,0
Maskiner och inventarier	1,4	3,7	5,1	2,2	2,9
Summa	13,3	5,9	19,2	9,6	9,6

Investeringsbudgeten för 2017 uppgår till 19,2 mnkr. Av dessa avser 12,9 mnkr investeringar i stadsmiljöverksamhet, 5,1 mnkr för maskiner och inventarier och 1,2 mnkr avser klimatinvesteringar.

Stadsmiljö

Investeringarna inom stadsmiljöområdet redovisar ett överskott jämfört med budget om 5,7 mnkr. Orsakerna till detta är flera. Den nya organisationen inom stadsdelsutveckling samt vakanser hos trafikkontoret under 2017 har gjort att investeringsprojekt inom stadsdelsområdet behövt förskjutas. Den planerade upphandlingen av ramavtalet gällande mark- och anläggningsarbeten blev inte klart förrän under sen höst, den 2/11, vilket har lett till att tidplanerna för projekt har förskjutits. Under 2017 avsattes 2,0 mnkr till investeringar utifrån arbetet med medborgarbudget. Insamling av förslag på utvecklingen av Gullingeparken och omröstning genomfördes under 2017. Genomförandet av det vinnande förslaget kommer först att ske under 2018. Förvaltningen gör vidare bedömningen att en ökad resurssättning krävs i projektens tidiga skeden och avser att inför 2018 avsätta ökade ramar för konsultinsatser.

Detta är sammanfattningsvis orsakerna till avvikelser från den prognostiserade budgeten för år 2017. Utgifterna för stadsmiljöverksamheten år 2017 uppgår till sammanlagt 6,7 mnkr och fördelas på följande investeringsprojekt under året:

Bromstensparken – 4,1 mnkr

Upprustning och utveckling av parken har genomförts under året. En offentlig upphandling av entreprenörer för genomförandet av projektet slutfördes under början av året. Projektet har tagits upp i 2017 års investeringsbudget med 4,0 mnkr.

Lunda gravfält – 0,9 mnkr

En del av ett flerårigt projekt för att restaurera, bevara och rusta upp fornminnesområdet kring Lunda gravfält. Under 2015 har planer för utegym och upprustning av befintlig bollplan tillkommit i projektet. Under 2017 har restaureringen fortsatt med färdigställandet av utegymet och upprustningen av den intilliggande fotbollsplanen. Färdigställandet av själva fornminnesområdet är angeläget att få klart under 2018. Projektet har tagits upp 2017 års investeringsbudget med 1,0 mnkr.

Reinvesteringar – 1,0 mnkr

Reinvesteringsmedlen har använts till utbyte av bommar, mark- och lekutrustning och restaurering av gång- och cykelstråk. Reinvesteringar har tagits upp med 2,0 mnkr i 2017 års budget.

Nycklade medel – 1,0 mnkr

Nycklade medel har använts till uppförande av två graffitiväggar vid Åvingegränd och upprustning av Erikslunds parklek. Svandammsparken och ett antal mindre parker har rustat upp med nytt växtmaterial. Parkområdena har kompletterats med nya grillar och sopkärl. Nycklade medel har tagits upp i 2017 års budget med 2,9 mnkr.

Julbelysning – 0,1 mnkr

Utöver Hjulsta och Spånga torg samt Tensta centrum sattes julbelysning upp även på Bromstensplan detta år. Julbelysningen i Bromsten har tagits upp i budgeten med 0,1 mnkr.

Maskiner och inventarier

I budget 2017 har funnits 5,1 mnkr avsatt för investeringar i maskiner och inventarier. Av dessa har 2,2 mnkr tagit i anspråk, bl. a. till nya förskolan Lilla Tensta, Fristad servicehus. För planerade investeringar i fritidsgårdar föreslås ombudgetering om 0,4 mnkr.

Klimatinvesteringar

Nämnden har beviljats klimatinvesteringar om totalt 1,2 mnkr för att installera LED belysning på plan 1,2 och 3 på Fagerstagatan 15 samt inköp av elcyklar vilket förbrukats under året.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ingen försäljning förekommer.

Stora projekt som inte är investeringar

Inga stora projekt bedrivs annat än investeringar.

Ombudgeteringar

Drift

Stadsmiljö

Stadsdelsnämnden beviljades i avstämningsärendet 2017, 3,1 mnkr ur Central medelsreserv 2 för driftåtgärder i Bällstaåns vattendammar i Hjulsta. Projektet omfattar sedimentstömning, avvattning, sanering och borttransport av slam i två dammar. Av projektets medel har under 2017, 2,2 mnkr förbrukats. Förvaltningen föreslår därför att stadsdelsnämnden hos kommunstyrelsen begär ombudgetering om 0,8 mnkr i syfte att slutföra projektet 2018.

Investeringar

Maskiner och inventarier

En förskjutning av planerade upprustningar av fritidsgårdar har inneburit att planerade medel ej tagits i anspråk. Förvaltningen föreslår därför att stadsdelsnämnden hos kommunstyrelsen begär ombudgetering om 0,4 mnkr för att slutföra detta under 2018.

Medel för lokaländamål

Inga medel ansöks om i detta ärende.

Analys av balansräkning

Balansräkning, mnkr	20161231	20171231	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	59,7	63,7	4,1
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	50,2	52,9	2,7
Maskiner och inventarier	9,5	10,8	1,4
Omsättningstillgångar	146,4	87,8	-58,6
Kundfordringar	11,8	11,6	-0,1
Diverse kortfristiga fordringar	41,1	44,2	3,0
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	93,0	31,5	-61,5
Kassa och bank	0,5	0,4	-0,1
Summa	206,1	151,5	-54,6
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	-117,3	-26,8	90,5
Långfristiga skulder	0,0	-1,0	-1,0
Kortfristiga skulder	-88,8	-123,7	-34,9
Kortfristiga skulder till kreditinstitut & kunder	-0,5	-0,4	0,0
Leverantörsskulder	-57,7	-61,9	-4,2
Övriga kortfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Upplupna kostnader & förutbetalda intäkter	-30,6	-61,4	-30,8
Summa	-206,1	-151,5	54,6

Förvaltningens balansomslutning i bokslutet 2017 har en förändring om 54,6 mnkr jämfört med 2016.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har en förändring om 4,1 mnkr jämfört med föregående år.

- Mark, byggnader och tekniska anläggningar har ökat med 2,7 mnkr. Ökningen avser

- Maskiner och inventarier har ökat med 1,4 mnkr. Ökningen avser främst inventarier till den nybyggda förskolan Lilla Tensta och upprustning av Fristad servicehus.

Omsättningstillgångarna har en förändring med 58,6 mnkr jämfört med föregående år.

- Minskade kundfordringar om 0,1 mnkr.
- Diverse kortfristiga fordringar har ökat med 3,0 mnkr. Förändringen avser till största del fordringar mot Migrationsverket som avser stadsdelens flyktingmottagande.
- Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter är kopplade till förvaltningens periodiseringar och skiljer sig med 61,5 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen avser till största del stora utbetalningar från socialförvaltningen gällande ensamkommande flyktingbarn.
- För kassa och bank är skillnaden 0,1 mnkr.

Skulder och eget kapital

Förändringen av eget kapital är 90,5 mnkr. I en stadsdelsförvaltning har eget kapital inte samma innebörd som eget kapital i ett vanligt företag.

Kortfristiga skulder har en förändring om 34,9 mnkr jämfört med föregående år.

- Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder visar ingen avvikelse mot föregående år.
- Leverantörsskulder har ökat med 4,2 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen beror på att hanteringen av leverantörsfakturor har skett snabbare.
- Övriga kortfristiga skulder visar ingen avvikelse mot föregående år.
- Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har en förändring om 30,8 mnkr jämfört med föregående år som är kopplade till förvaltningens periodiseringar.

  Gränsen för periodiseringar har i bokslutet fastställts till belopp överstigande 50 tkr.

Övrigt

Nedskrivning av kundfordringar

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning, kapitel 3 paragraf 2 ska en obetald fordran skrivas ned i bokföringen efter det att alla inkassoåtgärder vidtagits eller senast ett år efter förfallodatum. Detta innebär enbart en bokföringsteknisk åtgärd. En gäldenär är fortfarande betalningsskyldig även om fordran avskrivits i bokföringen och avförts räkenskaperna. Förvaltningen bedömer utifrån försiktighetsprincipen att gäldenärer inte har möjlighet att betala av sina fordringar.

Enligt stadsdelsnämndens delegation får ekonomichefen skriva ned belopp som understiger 50 000 kronor. En fordran överstiger detta belopp, den finns inom individ- och familjeomsorg och uppgår till
81 000,00 kronor.

Nämnden föreslås skriva ned upptagna fordringar om totalt 421 945,00 kronor.

Medel för hemlöshet

I samband med verksamhetsplanen för 2017 ansökte förvaltningen i bilaga 2: *Ansökan om medel för att motverka hemlöshet om medel* för fem socialsekreterare till en kostnad av 3 mnkr under projekttiden två år. Förvaltningen erhöll 2,5 mnkr avseende 2017.

Hemlöshet har varit ett växande problem under året och fler har sökt stöd med anledning av

hemlöshet. Nyttan med projektet har förväntades bland annat bli att personer som söker råd och stöd i boendefrågor får god hjälp. Det förebyggande arbetet minskar risken för vräkning och hemlöshet. Under januari till november har totalt 200 barnfamiljer (att jämföra med 158 barnfamiljer i samband med verksamhetsberättelsen 2016) erhållit bistånd för tillfälligt boende och därmed har hemlöshet kunnat undvikas. Vidare har 40 meddelanden från hyresvärdar om uppsägning av hyreskontrakt har inkommit till förvaltningen. Av dessa avsåg sex barnfamiljer. Under året har två barnfamiljer avhyst från förstahandskontrakt. Dessa familjer har funnit egna lösningar på bostadssituationen. Det förebyggande arbetet bedöms därmed ha haft effekt.

Nyttan förväntades även bli att personer som bor i tillfälliga boende får stöd att finna mer långsiktiga och varaktiga lösningar. Det arbete som har gett mest effekt under året är arbetet med att finna mer långvariga boendelösningar i exempelvis andra delar av landet. 24 familjer har under året flyttat från tillfälligt boende till eget varaktigt boende.

Statsbidrag för förstärkning av den sociala barn- och ungdomsvården

Redovisning av erhållna medel avseende 2017:

Förstärkning består av en ny biträdande chef för gruppen ensamkommande barn from 1 juni 2017 samt ny administrativ assistent from 1 juli 2017.

Antal socialsekreterare	Kostnad (kr)	Antal arbetsledare	Kostnad (kr)	Antal administratörer	Kostnad (kr)	Summa
		0,58	504 000	0,5	318 000	822 000

Nedskrivningar kundfordringar

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning, kapitel 3 paragraf 2 ska en obetald fordran skrivas ned i bokföringen efter det att alla inkassoåtgärder vidtagits eller senast ett år efter förfallodatum. Detta innebär enbart en bokföringsteknisk åtgärd. En gäldenär är fortfarande betalningsskyldig även om fordran avskrivits i bokföringen och avförts räkenskaperna. Förvaltningen bedömer utifrån försiktighetsprincipen att gäldenärer inte har möjlighet att betala av sina fordringar.

Enligt stadsdelsnämndens delegation får ekonomichefen skriva ned belopp som understiger 50 000 kronor övriga belopp redovisas nedan:

Nämnden föreslås skriva ned upptagna fordringar om totalt 1 316 911 kronor fördelade enligt:

Nedskrivningar kundfordringar över 50 000 kr

Ver.nr	Belopp	Resk.nr	Fakturanr	Text
3010001386	258 050,00	1010980	6015000185	Avskrivning fordran HVB hem
3010001386	118 187,00	1008449	8120032	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
3010001386	175 843,00	1008699	8120118	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
3010001386	276 462,00	1008701	8120120	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
3010001386	185 679,00	1009202	8130034	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
3010001386	247 976,00	1009297	8130093	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
3010001386	54 714,00	1009317	8130094	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
	1 316 911,00			

Synpunkter och klagomål

Synpunkts- och klagomålshanteringen är ett viktigt underlag för verksamheterna i deras systematiska kvalitetsarbete. Synpunkter och klagomål kommer in till förvaltningen dels genom Stockholms stads synpunktsportal och dels genom verksamheterna.

Stadsmiljö

Under perioden 1 januari till 21 december 2017 har det inkommit 307 ärenden i Synpunktsportalen. Majoriteten av ärendena är fördelade mellan felanmälan, klagomål och frågor. Av det förekommer flest synpunkter gällande lekredskap i parker, synpunkter kopplade till träd och buskage samt synpunkter avseende illegala bosättningar i stadsdelen. Stadsdelsförvaltningen har målsättningen att svara på alla ärenden inom tre dagar. Är ärendena av en mer omfattande karaktär förväntas svar inom tio dagar.

Statistik från Synpunktsportalen under perioden 1 januari till 21 december 2017

Typ av synpunkt	Antal
Beröm	3
Felanmälan	95
Fråga	99
Idé	7
Klagomål	103
Totalt	**307**

Medborgarkontoret
Under året har 58 synpunkter och klagomål inkommit till enheten. Av dessa är 32 klagomål, en rad synpunkter kring bemanning men även ett flertal handlar om bemötandefrågor. Det finns något enstaka önskemål och synpunkter med både ris och ros och slutligen 26 beröm till verksamheten. Som vi tidigare skrivit har stark kritik riktats mot vårt nya arbetssätt, hjälp till självhjälp. En medborgare har också på nämndmötet under våren riktat stark kritik mot verksamheten, vilket i sin tur resulterade i medial uppmärksamhet.

Fält- och fritidsverksamhet
Inkomna synpunkter under sista tertialen är att Spånga centrum och butiker vid Spånga

Folkan önskar mer närvaro av medborgarvärdar och fältassistenter. Några föräldrar eller äldre syskon ringer och önskar att deras barn ska få feriejobb. Avdelningen fick beröm på nämnden för synligt arbete ute i stadsdelsområdet. Skolorna är mycket nöjda med uppstart av samarbete med fältassistenterna. Många medborgare frågar medborgarvärdarna om vad som ska hända med projektet i framtiden.

Äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa
Sammanlagt har 79 synpunkter och klagomål inkommit till avdelningen under året varav 16 var beröm, 58 var klagomål och 5 var synpunkter. Av dess gällde 51 stycken egen regi och 28 stycken privat regi.

Klagomålen rörande privat verksamhet/entreprenad gällde 9 hemtjänst, 9 servicehus, 1 korttidsboende, 6 vård- och omsorgsboende, 2 boende enligt LSS samt 1 korttidsboende enligt LSS: Det vanligaste är att enskilda vänder sig direkt till utföraren med sina synpunkter och klagomål. Utföraren ansvarar därefter för att hantera synpunkter och klagomål samt åtgärder inom ramen för sitt systematiska kvalitetsarbete.

Av de synpunkter och klagomål som gällde egen verksamhet var 16 beröm, 30 klagomål och 5 synpunkt fördelade enligt nedan.

	Beröm	Klagomål	Synpunkt
Insatsernas utförande	14	11	2
Handläggning		5	
Bemötande	2	2	3
Verksamhetsfrågor		4	
Övrigt		8	
Total	**16**	**30**	**5**

Individ och familj
Avdelningen har under året mottagit totalt 48 klagomål varav majoriteten avser handläggning och bemötande. Beroendevården och familjestödsenheten har inte mottagit något klagomål under perioden. Synpunkterna hanteras i enlighet med avdelningens rutin för ändamålet.

	Beröm	Klagomål	Synpunkt
Bemötande		17	
Handläggning		12	
Utförande		5	
Övrigt	1	14	1
Total	**1**	**48**	**1**

Förskola
Avdelningen förskola har under året totalt mottagit 142 synpunkter och klagomål. Av de inkomna klagomålen och synpunkter som berör barnsäkerhet består de främst av incidenter som skräp på förskolegårdar, att grindar inte varit stängda och problem med råttor. Åtgärder som vidtagits är städning av gårdar, samtal, genomgång av rutiner och information samt felanmälningar till SISAB.

Förskolans personal får beröm för sitt engagemang, för god pedagogisk verksamhet, bra pedagogiska miljöer, bra föräldrainformation och för sitt bemötande.

Inom området bemötande, vilket är det område där synpunkter och klagomål ökat mest under året, handlar klagomålen främst om att pedagog har haft ett dåligt bemötande av barn eller i sin attityd mot förälder eller att pedagog inte har lyssnat på den enskildes önskemål. Bemötande är ett fokusområde för förskolorna med ett arbete för att förbättra det.

Klagomål och synpunkter inom området organisation rör främst att sammansättning av barngrupp inte är bra, personalbyte, otydlig information till vårdnadshavare och att rutiner på förskolan förändrats utan information till vårdnadshavare. Åtgärder som vidtagits är samtal och information samt genomgång av rutiner.

	Beröm	**klagomål**	**synpunkt**
Organisation	6	17	11
Uppdrag	26	12	12
Barnsäkerhet	1	19	10
Bemötande	7	19	2
Total	**40**	**67**	**35**

Övrigt

Stadens nämnder får i uppdrag att arbeta efter Avfallsplan för Stockholm 2017-2020

Sammanställning av inkomna lex Sarah rapporter och information

I nedanstående tabeller redovisas inkomna lex Sarah rapporter och information från enskild verksamhet och vilka verksamheter som rapporterat under perioden 20170101-20171231.

Av de totalt tolv inkomna rapporterna och informationerna utgjorde sju kvinnor/flickor och fyra män/pojkar. Ett ärende som rörde flera personer och därmed båda könen.

Verksamhet som rapporterat	**Egen verksamhet***	**Varav till IVO****	**Enskild regi*****	**Varav till IVO****
Äldreomsorg	3	0	1	1
Funktionsnedsättning	3	0		0
Socialpsykiatri	1	0		0
Vuxen/ missbruk	0	0		0
Barn och ungdom	3	0	1	0
Ekonomiskt bistånd	0	0		0

* Antal inkomna rapporter från nämndens egen verksamhet.

** Antal av dessa rapporter som har anmälts till IVO.

*** Antal inkommen information om rapporeter från enskild verksamhet inklusive entreprenad.

Inkomna rapporter (egen verksamhet) fördelat på typ av verksamhet inom olika Verksamhetsområden

Äldreomsorg

Antal	Typ av verksamhet
3	Hemtjänst ordinärt boende
	Hemtjänst, servicehus
	Vård- och omsorgsboende och korttidsvård
	Dagverksamhet
	Myndighetsutövning
	Annat tex ledsagning, uppsökande verksamhet

Funktionsnedsättning LSS

Antal	Typ av verksamhet
	Personlig assistans
1	Bostad med särskild service, korttidsvistelse vuxna
	Familjehem, bostad med särskild service, korrtidsvistelse barn och ungdom
1	Daglig verksamhet
	Ledsagare, avlösarservice, kontaktperson
	Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år
1	Myndighetsutövning
	Annat nämligen

Socialpsykiatri

Antal	Typ av verksamhet
	Myndighetsutövning
1	Stödboende
	Boendestöd

Vuxen/missbruk

Antal	Typ av verksamhet
	Myndighetsutövning
	Annat nämligen

Barn och ungdom

Antal	Typ av verksamhet
	HVB
	Stödboende för ungdom från 17 år
1	Myndighetsutövning
2	Annat nämligen: jourhem

Ekonomiskt bistånd

Antal	Typ av verksamhet
	Myndighetsutövning
	Annat nämligen

Lex Sarah information i enskild regi

Namn verksamheten	Verksamhetsområde	Informationen avser	Vidtagna åtgärder	Datum och dnr
Real Omsorg	Äldreomsorg, hemtjänst	Brist vid rutin för nyckelhantering etcetera.	Uppdatering av diverse rutiner.	2017-06-15Dnr 1.2.2-687/2017
Nutida	Korttidshem nutida	Brister vid omvårdnadssituation. Bedömning att inget missförhållande rådde.	Rutiner upprättade. Samtal och byte av korttidshem för brukaren.	2017-10-01 Dnr 122-57/2018